

KĀLĪDĀSA

MĀLAVĪKĀ VE
AGNĪMĪTRA

HASAN ÂLĪ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

SANSKRİT ASLINDAN ÇEVİREN: H. DERYA CAN

TÜRKİYE BANKASI

Kültür Yayınları

HASAN
ÂLĪ YÜCEL
KLASİKLER
DİZİSİ

CXC

KĀLĪDĀSA

MĀLAVĪKĀ VE
AGNĪMĪTRA

Genel Yayın: 2699

Hümanizma ruhunun ilk anlayış ve duyuş merhalesi, insan varlığının en müşahhas şekilde ifadesi olan sanat eserlerinin benimsenmesiyle başlar. Sanat şubeleri içinde edebiyat, bu ifadenin zihin unsurları en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir milletin, diğer milletler edebiyatını kendi dilinde, daha doğrusu kendi idrakinde tekrar etmesi; zekâ ve anlama kudretini o eserler nispetinde artırması, canlandırması ve yeniden yaratmasıdır. İşte tercüme faaliyetini, biz, bu bakımdan ehemmiyetli ve medeniyet dâvamız için müessir bellemekteyiz. Zekâsının her cephesini bu türlü eserlerin her türlüüne tevcih edebilmiş milletlerde düşüncenin en silinmez vasıtası olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyat, bütün kütlenin ruhuna kadar işliyen ve sinen bir tesire sahiptir. Bu tesirdeki fert ve cemiyet ittisali, zamanda ve mekânda bütün hudutları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi milletin kütüphanesi bu yönden zenginse o millet, medeniyet âleminde daha yüksek bir idrak seviyesinde demektir. Bu itibarla tercüme hareketini sistemli ve dikkatli bir surette idare etmek, Türk irfanının en önemli bir cephesini kuvvetlendirmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemiyen Türk münevverlerine şükranla duyuluyum. Onların himmetleri ile beş sene içinde, hiç değilse, devlet eli ile yüz ciltlik, hususi teşebbüslerin gayreti ve gene devletin yardımı ile, onun dört beş misli fazla olmak üzere zengin bir tercüme kütüphanemiz olacaktır. Bilhassa Türk dilinin, bu emeklerden elde edeceği büyük faydayı düşünüp de şimdiden tercüme faaliyetine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okuru için mümkün olamayacaktır.

23 Haziran 1941

Maarif Vekili

Hasan Âli Yücel

HASAN ÂLÎ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

KÂLĪDĀSA
MĀLAVĪKĀ VE AGNĪMĪTRA

ÖZGÜN ADI
MĀLAVĪKĀGNĪMĪTRAM

SANSKRĪT ASLINDAN ÇEVİREN
H. DERYA CAN

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2011
Sertifika No: 11213

EDİTÖR
ALĪ ALKAN İNAL

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
NEBİYE ÇAVUŞ

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASIM, OCAK 2013, İSTANBUL

ISBN 978-605-360-781-6 (CİLTLİ)
ISBN 978-605-360-780-9 (KARTON KAPAKLI)

BASKI
YAYLACIK MATBAACILIK
LİTROS YOLU FATİH SANAYİ SİTESİ NO: 12/197-203
TOPKAPI İSTANBUL
(0212) 612 58 60
Sertifika No: 11931

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında
gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla
çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Fax. (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr

KĀLĪDĀSA

MĀLAVĪKĀ VE AGNĪMĪTRA

SANSKRĪT ASLINDAN ÇEVİREN:
H. DERYA CAN

TÜRKİYE BANKASI
Kültür Yayınları

Kālidāsa ve Mālavikāgnimitram Hakkında

Hindistan'ın en büyük şairlerinden biri olan Kālidāsa hakkında tam bir bilgiye sahip değiliz. Doğum ve ölüm tarihi, doğum yeri ve ailesi ile ilgili soruların cevapları kesin olarak bilinmemektedir. Eserlerini yazarken kendi hakkında hep sessiz kalmayı seçmiştir. Onun hakkında elde edilen bilgiler parça parçadır.

Sir Willam Jones onu “Hindistan'ın Shakespeare'i” olarak isimlendiren ilk kişidir. Daha sonra aynı payeyi M. Monier Williams da kullanmıştır. Prof Lassen ise Kālidāsa için “Hint şiirinin parlayan yıldızı” demiştir.¹ Kālidāsa'ya ilk olarak MS 643 yılına ait Aihole yazıtında rastlarız. Kral Vikramaditya'nın saray şairi ve çağdaşı olduğu kabul edilir. Ancak Vikramaditya adına daha önceki dönemlerde de rastlandığı için kesin bir tarih vermek oldukça zordur.

Bütün varsayımlara rağmen yaygın inanış Kālidāsa'nın Hint tarihinin rönesansı olarak kabul edilen Gupta döneminde yaşadığıdır. Bu dönem sanatta ve edebiyatta oldukça parlak bir dönemdir. Kālidāsa kāvya formunda yazdığı eserlerle saray şiirine çok katkıda bulunmuştur. Kāvya formunun en belirgin özelliği dilinin çok süslü olmasıdır.

1 M. R. Kale, *Mālavikāgnimitram*, Motilal Banarsidass Publishers, Delhi, 1999, s: xii.

“Kālidāsa bir brahman ailesinde doğmuş, ama altı ay sonra öksüz kalmıştı. Bir manda çobanı onu evlat edinmişti. Hiçbir eğitim görmeden büyümüş ve bir manda çobanı olmuştu. Çok yakışıklı bir delikanlı idi. Bu sırada Benares’de çok güzel bir prenses yaşıyordu. Ona birçok talip çıkıyor, fakat biraz şımarık olan kız bunları birbiri ardına reddediyordu. Talipler arasında bulunan kralın vezirini de reddetmişti.

Vezir prensten öç almak için bir plan hazırladı. Kālidāsa’ya bilginlerin giydiği elbiselerden giydirerek onu iyice süsledi, yanına bir alay çömez kattı, prensesin sorduklarına hiç cevap vermemesini tembih etti ve çobanı bu haliyle prensesin karşısına bir talip olarak çıkardı. Prensес bu yakışıklı delikanlıyı daha ilk görüşte sevdi, ona bazı sorular sordu, hiç cevap alamadı, ama bunu gencin bilgisinin derinliğine verdi. Hemen evlendiler. Törenin sonunda Kālidāsa bir boğa hayali gördü (boğa Tanrı Şiva’nın bir sembolüdür. Şiva ise aynı zamanda Hikmet Tanrısı ve şairlerin ustası olarak bilinir.) Çok geçmeden prenses kocasının gerçek durumunu öğrendi. Küplere bindi. Damadın yalvarmaları üzerine biraz yatıştı, ona Tanrıça Kālī’ye dua ederek bilgi ve ilham ihsan etmesi için niyaz etmesini söyledi. Damat bunu yaptı ve duası kabul edildi. Manda çobanı bir mucize ile şair oldu. Bu olaydan sonra Kālī’nin kölesi anlamında Kālidāsa adını aldı.

Kālidāsa, şairlik kazanmasına vesile olan karısını bir öğretmen gibi tuttu, ona hürmet gösterdi, ama onunla yakından ilgilenmedi. Buna çok kızan prenses şaire beddua ederek bir kadının elinden can vermesini söyledi. Efsaneye bakılırsa Kālidāsa bir kadın tarafından öldürülmüştür. Bir kral birkaç mısra yazmış, yazdıklarını en güzel şekilde tamamlayana bir armağan vaat etmişti. Şair bu işi kolayca yapmıştı, fakat bir kadın armağanı kendisi alabilmek için şairi öldürmüştü.”²

2 Kemal Çağdaş, *Kālidāsa’nın Gençlik Eserleri*, AÜ DTCF Yayınları No: 149, Ankara, 1964. s: 1-2.

Şair eserlerinin konularını tarih, din ve mitolojiden almıştır. Dini inanış olarak Şivait olarak bilinmesine rağmen Vishnuit olduğu da düşünülmektedir. Kırktan fazla eserin Kālidāsa'ya ait olduğunu söylenmektedir. Ancak ona ait olduğundan şüphe duyulmayan yedi eser vardır:

1. *Rtusamhāra* (Mevsimler Geçidi)
2. *Meghadūta* (Haberci Bulut)
3. *Mālavikāgnimitram* (Mālavikā ve Agnimitra)
4. *Raghuvamşa* (Raghu Soyusu)
5. *Şakuntalā* (Şakuntalā)
6. *Vikramorvaşiya* (Vikrama ve Urvaşi)
7. *Kumārasambhava* (Kumāra'nın Doğumu)

Bunlardan *Mālavikāgnimitram*, *Şakuntalā* ve *Vikramorvaşiya* adlı eserler dram tarzında, *Rtusamhāra*, *Meghadūta*, *Raghuvamşa* ve *Kumārasambhava* adlı eserler ise şiir tarzında yazılmıştır.

Vikramorvaşiya ve *Şakuntalā* adlı eserlerin konuları mitoloji ve destanlara dayanmaktadır. Yazar *Mālavikā ve Agnimitram*'ın konusu herhangi bir yerden ödünç almamıştır. Bununla birlikte eserde Agnimitra ile babası Puşyamitra gibi tarihi kişilikler ve çeşitli olaylar yer alır. Eserden çıkarabildiğimiz tarihi kanıtlar o dönemle ilgili kısa ama gerçek bilgiler vermektedir.

MÖ 185'de Maurya krallarını yenen Puşyamitra (Kālidāsa "Puşyamitra" olarak almıştır.) Brhadratha'yı tahtından ederek Şunga İmparatorluğu'nu kurmuştur. Puşyamitra'nın krallığı Bihar, Tırhut ve Agra'nın birleşik illerini ve Oudh'u kapsamaktaydı. Agnimitra Vidarbha kralını yendiği bir savaş yapmıştır. Puşyamitra şanlı bir hükümdar için kutsal bir gelenek olan ünlü at kurban törenini yapmaya karar vermişti. Atın koruyuculuğu Agnimitra'nın oğlu Vasumitra'ya verilmişti. Puşyamitra yaklaşık olarak MÖ 149 ölmüş ve güney vilayetlerinin genel valisi olan oğlu Agnimitra yerine geçmiştir. Bu tarihi bilgiler ışığında Kālidāsa'nın dramındaki karakterleri tarihten aldığı görülmektedir.

Eserin “Dua” bölümünde eski Hindistan’ın üç yazarı olan Bhasa, Saumillaka ve Kaviputra’nın isimlerinin geçmesi de önemli bir noktadır. Bhasa’nın bilinen on üç tiyatro eseri vardır. Saumillaka ve Kaviputra hakkında ise bir bilgiye sahip değiliz.

Mālavikā ve Agnimitra gerçekte bir aşk oyunudur. Ne çok kısa ne de çok uzun bir eserdir ve olasılıkla Kālidāsa’nın gençlik çalışmalarından biridir. Eser aşk, kıskançlık ve hilelerle örülü bir dramdır. Oyun Agnimitra’nın bir resimde eşi ana kraliçenin yanında hizmetçi kızı görmesi ve etkilenmesiyle başlar. Kral Agnimitra, Mālavikā’ya aşkını itiraf eder. Mālavikā da kraliçeye olan bağlılığına rağmen bu aşka karşılık verir. Kıskançlık duygusuna yenik düşen kraliçe, Agnimitra ile Mālavikā’yı ayırır. Olaylar buraya kadar sıradan gibi görünse de birden farklılaşır. Zindana atılan kız kralın arkadaşı Vidūshaka’nın zekâsı ve hileleri sayesinde kurtulur. Mālavikā aslında bir hizmetçi değildir.

I. Perde: Dua sona erdikten sonra sahne müdürü aktörü çağırarak, bahar festivalinde Kālidāsa’nın *Mālavikā ve Agnimitra* adlı eserinin sahneleneceğini ve hazırlıklara başlamalarını söyler. Bu ön konuşmadan sonra sahneye hizmetçi kızla birlikte Bakulāvalikā girer. Kraliçe Dhārinī’nin emriyle Bakulāvalikā Mālavikā’nın öğrenmeye başladığı çalita dansını ilerletip ilerletmediğini dans hocası Ganadāsa’ya sormaya giderken yolda Kaumudikā ile karşılaşır. Kaumudikā kraliçeye kuyumcudan aldığı yılan başlı mühürlü yüzüğünü götürmektedir. İki arkadaş sohbet etmeye başlar. Bakulāvalikā Kaumudikā’ya Mālavikā’nın kral tarafından nasıl görüldüğünü anlatır. Bunları söyledikten sonra Bakulāvalikā Ganadāsa’nın yanına gitmek üzere yola çıkar. Dans odasında Ganadāsa’yı bulur ve Mālavikā’nın nasıl bir öğrenci olduğunu kraliçenin öğrenmek istediğini söyler. Ganadāsa da son derece yetenekli ve zeki olduğunu söyler. Buna se-

vinen Bakulāvalikā Mālavikā'nın nerede olduğunu sorar. Ganadāsa da dinlendiğini söyler. Bir sonraki sahnede kral ve maiyetindekiler içeri girer. Bakanın elinde Vidarbha kralından gelen bir mektup vardır. Bakan mektubu okur. Mektup kral Agnimitra'yı öfkelenendirir ve onu yok etmek için Vīrasena'ya emir verir. Bu sırada Vidūshaka içeri girer. Krala Mālavikā'nın gerçek kimliğini öğrenmek için hazırladığı planı anlatır. Bu sırada sahnenin arkasından sesler gelir. Teşrifatçı içeri girerek dans hocaları Ganadāsa ile Haradatta'nın onu görmek istediklerini söyler. Kral onları içeri aldırır. Hocalar hangisinin daha başarılı olduğu konusunda anlaşmazlığa düştüklerini ve bu duruma kralın karar vermesini istediklerini anlatırlar. Kral buna karar vermek için kraliçenin de çağrılmasını emreder. Kraliçeye haber verilir. Kraliçe ve Parivracikā birlikte gelir. Kraliçenin gelmesiyle iki dans hocasına hazırlıklara başlamaları söylenir.

II. Perde: Ganadāsa yaşça Haradatta'dan büyük olduğu için önce onun öğrencisi, yani Mālavikā'nın yeteneğini göstermesine karar verilir. Kral, Mālavikā'ya olan hayranlığını göstermemek için çaba harcar. Mālavikā dansını bitirip içeri gidecekken Vidūshaka ona parasız bir ibadetin ilk önce bir Brahmana yapılması gerektiğini unuttuğunu söyler. Parivracikā Vidūshaka ile dalga geçer. Hep birlikte gülerler. Bunun üzerine Vidūshaka mükemmel bir dans sergilediği için kralın bileziğini alarak Mālavikā'ya verir. Planı yolunda giden Vidūshaka durumdan memnundur. Ganadāsa ve Mālavikā sahneden ayrılır. Dansını sergilemek üzere Haradatta ve öğrencisi içeri girer. Ancak Vidūshaka kralın yemek zamanı geldiğini söyler. Bunun üzerine kral, Haradatta'ya onun başarısını yarın seyredeceğini bildirir.

III. Perde: Parivracikā hizmetçi kızıdan bir ağaç kavunu bulup getirmesini ve onu kraliçeye hediye olarak vermek

istediğini söyler. Hizmetçi kız Parivracikā'nın bu isteğini yerine getirmek için yola çıkar. Yolda diğer hizmetçi kızla karşılaşır. İkinci hizmetçi kız zevk bahçesinde her şeyin yolunda olup olmadığını sorar. Birinci kız da yarışmayı Ganadāsa'nın kazandığını, kralın Mālavikā'ya ümitsizce âşık olduğunu ve Mālavikā'nın da solmuş bir yasemin çelengi takmış gibi görüldüğünü söyler. Perde arasından sonra âşık kral ve Vidūshaka içeri girer. Vidūshaka Bakulāvalikā'yı bulur. O krala yardım edeceğine dair söz vermiştir. Bu arada kral ve Vidūshaka ikinci kraliçe Īrāvātī'nin daveti üzerine zevk bahçesine giderler. Orada Mālavikā'yı görürler ve bir sarmaşığın arkasına gizlenirler. O sırada Mālavikā'nın yanına gelen Bakulāvalikā'yı fark ederler. Bakulāvalikā, Kraliçe Dhārinī'nin emriyle Mālavikā'nın ayaklarını süsleyip halhal takacağını söyler. Sonra Kraliçe Īrāvātī ve hizmetçisi çakırkeyif bir halde içeri girerler. Īrāvātī ve kral birbirlerini görmezler. Bakulāvalikā Vidūshaka'ya verdiği söz üzerine kralın duygularından bahseder. Bunun üzerine kral kendini gösterir. Īrāvātī hemen öfke içinde ortaya çıkar. Kral onu yatıştırmaya çalışsa da başarılı olamaz.

IV. Perde: Kral, Mālavikā ile ilgili haberleri almak için Vidūshaka'yı görevlendirir. Geri döndüğünde Īrāvātī'nin Kraliçe Dhārinī'ye her şeyi anlattığını, Dhārinī'nin de Mālavikā ve Bakulāvalikā'yı zindana attırdığını, zindancıya yılan başlı mühürlü yüzüğünü görmeden bu mahkûmları serbest bırakmaması için emir verdiğini söyler. Vidūshaka keskin zekâsıyla bir plan yapar. Dhārinī ayağını incitmiş dinlenmektedir. Kral onu ziyarete gider. O sırada Vidūshaka acı içinde gelir ve kraliçeye hediye etmek için çiçek toplamaya gittiğinde bir yılanın kendisini ısırıldığını söyleyerek acı içinde kıvrılır. Vidūshaka'nın durumuna çok üzülen kraliçe böyle bir şeye neden olduğu için vicdan azabı çeker. Oradakilere Vidūshaka'yı doktora götürmelerini emreder.

Vidūshaka çıktıktan bir süre sonra hizmetçi kız içeri girer. Doktorun yılan ısırığını iyileştirebilmek için yılan başlı bir eşya istediğini söyler. Bunun üzerine kraliçe yüzüğünü verir. Hizmetçi kız da yüzüğü Vidūshaka'ya verir. Vidūshaka doğruca zindana gider, Mālavikā ve Bakulāvalikā'yı kurtarır. Vidūshaka'nın iyileşeceği haberi gelince kraliçe çok sevinir. Bir sonraki sahnede Vidūshaka ve Bakulāvalikā aşoka ağacının sürgünlerini kemiren bir geyiği kovalamak için anlaşırlar. Ancak Vidūshaka Bakulāvalikā'yla buluşmaya giderken dinlenmek için oturduğu kristal bir taşın üstünde uykuya dalar. O sırada sahneye Īrāvātī ve hizmetçisi girer. Vidūshaka'yı uyurken görünce panik içinde hâlâ zehrin etkisinde olduğunu düşünürler. Ancak tam o sırada Vidūshaka uykusunda konuşarak Mālavikā'nın Īrāvātī'den daha güzel olduğunu söyler. Vidūshaka'ya dikkatlice bakınca yüzündeki canlılığı görürler ve bunların bir oyun olduğunu anlarlar. Bunun üzerine hizmetçi kız elindeki sopayı Vidūshaka'ya atar. Vidūshaka korku içinde uyanır. Yılan ısırıldı diye koşmaya başlar. Kral hemen ona doğru hamle eder. Mālavikā krala engel olur. Sahneye giren Bakulāvalikā da krala engel olmaya çalışır. Bu sırada sütunun arkasında gizlenen Īrāvātī çıkar. Bakulāvalikā'ya öfkeyle bakarak görevini başarıyla tamamladığını söyler. Sahneye Cayasena girerek Prenses Vasulakṣmi'nin kısa kuyruklu bir maymun tarafından korkutulduğunu anlatır. Hep birlikte prensesin yanına giderler.

V. *Perde*: Giriş bölümünden sonra Vīrasena'nın Vidarbha kralına karşı başarısı ilan edilir. Herkes çok mutlu olur. Vidarbha'nın zaferi sonucunda iki esir hizmetçi kız da sara-ya gelir. Bu hizmetçi kızlar Mālavikā'yı tanırlar. Bu duruma şaşırان kral ve kraliçe kızlara Mālavikā'yı nereden tanıdıklarını sorarlar. Kızlar çileci elbisesi giymiş olan Parivracikā'yı da tanırlar. Bunun üzerine Parivracikā anlatmaya başlar. Mālavikā Prens Mādhavasena'nın kız kardeşidir. Agnimitra

ile evlilik anlaşması yapmak üzere yola çıkmış, ancak yolda bir grup haydudun saldırısına uğramıştır. Bakan Sumati hayatı pahasına prensesi haydutların elinden kurtarmıştır. Olaylar sırasında bilincini kaybeden Parivracikā, bu ülkeye geldiğinde Mālavikā'yı görmüş, ancak bir kâhin değerli bir kocayla evlenmeden önce Mālavikā'nın bir yıl köle olarak yaşayacağını söylemiş olduğu için gerçeği saklamıştır. Daha sonra sahneye teşrifatçı girer ve bakanın geldiğini haber verir. Kral, Yacnasena ve Mādhavasena için ay ve güneş yönetimi olarak çift krallık kurulması dileğini bakanlara iletmesini emreder. Teşrifatçı çıkar. Elinde bir mektupla tekrar geri gelir. Mektup kralın generali Puşpamitra'dandır. Mektupta Agnimitra'nın oğlunun başarısından bahsetmektedir. Bu habere herkes çok sevinir. Dram bu şekilde sona bulur.

MS 4. yüzyılda yaşadığı tahmin edilen Kālidāsa'nın bu eserinin şimdiye kadar dilimize çevrilmemiş olması Hint Edebiyatı alanında bir eksikliktir. Bu büyük şair ve yazarın *Śakuntalā* adlı eseri de Prof. Dr. Korhan Kaya tarafından Türkçeye kazandırılmıştır. Hint Edebiyatı'nın hayranlık uyandıran olay örgüsü kimi zaman uçan araçlar, büyüler, lanetler, peri kızları gibi inanılmaz motiflerle bu kadar olmaz dedirtecek kadar şaşkınlık vericidir.

Sanskrit diliyle yazılmış *Mālavikāgnimitram* beş perdeden oluşmaktadır. Anlam kaybına uğramaması için son derece özen gösterdiğim çeviriyi Sanskrit dilinin yanı sıra iki İngilizce kaynaktan yararlanarak yaptım. Çalışmam sırasında benden anlayışlarını ve sevgilerini esirgemeyen aileme ve beni her zaman destekleyen hocam Prof. Dr. Korhan Kaya'ya çok teşekkür ederim.

H. Derya Can

Kişiler

SAHNE MÜDÜRÜ (Sutradhara)

AKTÖR (Pariyarşçika)

AGNİMİTRA

VİDŪSHAKA (Gautama)

VAHATAKA (Amatya)

GANADĀSA

HARADATTA

TEŞRİFATÇI (Maudgalya)

SARASAKA

VAİTALĪKA

Sahne müdürünün yardımcısı

Vidişa kralı

Brahman, saray danışmanı,
kralın en yakın arkadaşı

Agnimitra'nın komutanı

Dans öğretmeni

Dans öğretmeni,

Kralın teşrifatçısı.

Kraliçe Dhārinī'nin hizmetlisi

Saray ozanları

MĀLAVĪKĀ

DHĀRİNĪ

ĪRĀVATĪ

PARĪVRACĪKĀ (Kaushikī)

PRATĪHARĪ (Cayasena)

BAKULĀVALĪKĀ

Oyunun kadın başkahramanı

Agnimitra'nın eşi, ana kraliçe

Agnimitra'nın eşi, genç kraliçe

Dhārinī'nin sarayında bir çileci

Sarayın kapı görevlisi

Kraliçe Dhārinī'nin hizmetçisi,

Mālavikā'nın arkadaşı

Kraliçe Dhārinī'nin hizmetçisi

Kraliçe Dhārinī'nin hizmetçisi

Īrāvati'nin hizmetçisi

Parivracikā'nın hizmetçisi

Zevk bahçesinin bahçıvanı

Yacnasena'nın sarayının

sanatçıları, Mādhavasena'nın

hizmetkârları

KAUMUDĪKĀ

CAGARĪKA

NĪPUNĪKĀ

SAMABHRĪTĪKA

UDYANAPALĪKA (Madhukarika)

CYOTSNĪKA-MADANĪKA

YACNA SENA
MĀDHAVA SENA

SUMATĪ
PUṢPAMĪTRA
VASUMĪTRA
VĪRA SENA

MAURYASAÇĪVA

DHRUVAŚIDDHĪ
VASULAKSHMĪ
MADHA VĪKA
ÇANDGĪKA

Vidarbha kralı
Yacnasena'nın kuzeni,
Mālavikā'nın erkek kardeşi
Mādhavasena'nın bakanı
Agnimitra'nın babası
Agnimitra'nın oğlu
Agnimitra'nın kayınbiraderi,
Kraliçe Dhārinī'nin erkek kardeşi
Mauryaların bakanı,
Yacnasena'nın kayınbiraderi
Saray doktoru
Agnimitra ve Dhārinī'nin kızı
Hizmetçi kız, zindan bekçisi
Īrāvati'nin hizmetçisi

I. Perde

Dua

İnanırlarının yaptığı çeşit çeşit kutsamaları kabul eden, tek yüce ruh içinde sabit duran, derisini post ile örten, sevgilisinin bedeni ile bir olduğu hâlde duygularından etkilenmeyen, çilecilerin üzerinde olan, kibirsiz, sekiz biçimiyle bütün dünyayı destekleyen, doğru yolu bulmamız için karanlığı yok eden ey Tanrı Şiva!

(*Duanın sonu.*)

SAHNE MÜDÜRÜ

(*Soyunma odasına doğru bakar.*)

Aktör bir dakika buraya gelin.

AKTÖR

(*Girer.*)

Buyurun efendim.

SAHNE MÜDÜRÜ

Âlim meclisi bahar festivalinde Kālidāsa'nın yazdığı Mālavikāgnimitram adlı eserin sergilenmesini istedi benden. Hadi müzikle birlikte başlayalım.

AKTÖR

Bu imkansız! Bhasa, Saumillaka, Kaviputra gibi ünlü şairlerin eski eserleri dururken meclis nasıl olur da Kālidāsa'nın çağdaş eserini ister.

SAHNE MÜDÜRÜ

Ah! Düşünmeden konuşuyorsun. Bu şiir iyidir, çünkü eskidir. Ya da bu şiir kınanmalı, çünkü yenidir. Akıllı insanlar gerekli sınamalardan sonra iyiyi kötüyü kabul ederler. Aptallar ise başkalarının düşünceleriyle karar verirler.

AKTÖR

Bana göre bu konuda karar sizin efendim.

SAHNE MÜDÜRÜ

Öyle ise acele et. Kraliçe Dhārinī'nin hizmetçileri görevlerini yerine getirmekte ne kadar istekliyseler, benim de se-yircilerin dileklerini yerine getirmek o kadar boynumun borcudur.

(Giriş bölümü sona erer.)

(Kaumudikā ile Bakulāvalikā girer.)

BAKULĀVALİKĀ

Kraliçe Dhārinī'nin emri üzerine Mālavikā'nın öğrenmeye başladığı çalita dansını ilerletip ilerletmediğini ünlü dans hocası Ganadāsa'ya sormak için dans odasına gidiyorum.

(Böyle söyleyerek yürür.)

(Başka bir kadın hizmetçi elinde mücevherlerle girer. Bakulāvalikā onu görünce.)

Merhaba Kaumudikā! Yanımdan geçtiğin hâlde beni fark etmedin. Neden bu kadar dalgınsın?

KAUMUDİKĀ

Aaa Bakulāvalikā! Arkadaşım, kraliçenin kuyumcudan aldığım yılan başlı mühürlü güzel yüzüğü aklımı karıştırdı. Bu yüzden bana sitem etmekte haklısın.

BAKULĀVALİKĀ

Dikkat et. Değerli bir şeye sürekli bakman ilgi çeker. Bu yüzükten kırılarak süzülen ışınların pırıltısı sayesinde parmaklarının ucu çiçeklerle süslenmiş ince teller gibi görünüyor.

KAUMUDĪKĀ

Arkadaşım, ya sen nereye gidiyorsun böyle?

BAKULĀVALĪKĀ

Kraliçenin emriyle ünlü dans hocası Ganadāsa'ya, öğrencisi Mālavikā'nın kendisini nasıl geliştirdiğini sormaya gidiyorum.

KAUMUDĪKĀ

Arkadaşım. Çeşitli bahanelerle kraldan uzak tutulmaya çalışılan Mālavikā'nın kral tarafından fark edildiğini duydum.

BAKULĀVALĪKĀ

Ya evet. Kızı bir tabloda kraliçenin yanında görmüş.

KAUMUDĪKĀ

Nasıl görmüş?

BAKULĀVALĪKĀ

Dinle. Kraliçe resim atölyesine gitmiş. Henüz boyası kurumamış olan kendi portresine bakıyormuş. O sırada kral gelmiş.

KAUMUDĪKĀ

Sonra? Sonra ne olmuş?

BAKULĀVALĪKĀ

Kraliçeyi selamladıktan sonra yanına oturan kral, kraliçelerin arasında ona çok yakın duran kızın kim olduğunu sormuş.

KAUMUDĪKĀ

Ne? Nasıl sormuş?

BAKULĀVALĪKĀ

“Resimde sana çok yakın çizilen bu yabancı kızın adı nedir?” diye sormuş.

KAUMUDĪKĀ

Güzel bir yüz her yerde dikkat çeker. Sonra ne olmuş? Devam et.

BAKULĀVALĪKĀ

Sözleri duyulmazdan gelen kral kuşkuya kapılarak kraliçeye tekrar tekrar sormuş. Ancak kraliçe cevap verme-

miş. Bunun üzerine Prens Vasulakshmi, “Efendim, o Mālavikā,” demiş.

KAUMUDİKĀ

(*Gülümseyerek.*)

Çocuktan al haberi. Daha sonra ne olmuş?

BAKULĀVALİKĀ

Daha sonra ne mi olmuş? O günden sonra Mālavikā’nın kral ile karşılaşmaması için çaba harcanıyor.

KAUMUDİKĀ

Peki arkadaşım. Artık görevini yerine getirmeye git. Ben de kraliçeye yüzüğünü götürüyüm.

(*Kaumudikā çıkar.*)

BAKULĀVALİKĀ

(*Etrafa bakınarak yürür.*)

İşte orada! Ünlü dans ustası Ganadāsa. Müzik salonundan çıkmış, gidip onu yakalayayım.

(*Böyle diyerek yürür.*)

(*Ganadāsa girer.*)

GANADĀSA

Elbette! Herkes kendi bilim mirasının büyük olduğunu düşünür; ancak dramatik sanat için sahip olduğum büyük önem nedensiz değildir. Zira azizler dram sanatına tanrıların gözünde uygun bir kurban töreni gibi itibar ederler. Bu oyunda Şiva Umā ile bir olan bedenini iki farklı yöne böler. Bunun içinde üç temel nitelikten¹ yükselen insan davranışı ve çeşitli duygularda seçkinlik görülür. Natya² ise çoğunlukla farklı tat alan insanların başlıca eğlencesidir.

BAKULĀVALİKĀ

(*İlerler.*)

Saygıdeğer efendim! Sizi selamlarım.

GANADĀSA

Sevgili kızım çok yaşa.

¹ Gerçek, aydınlık, karanlık.

² Dans.

BAKULĀVALĪKĀ

Efendim. Kraliçe öğrenciniz Mālavikā'nın eğitimi sırasında size üzüntü verip vermediğini öğrenmek istiyor.

GANADĀSA

Kraliçeye Mālavikā'nın oldukça zeki ve yetenekli olduğunu söyleyebilirsin. Tabiri caizse, duygunun anlamlı hareketi benim tarafımdan aktörlük yoluyla ona öğretildiğinde, o da uygulamasıyla onları tekrar bana öğretiyor.

BAKULĀVALĪKĀ

(*Kendi kendine.*)

Īrāvātī'den daha başarılıymış gibi geldi.

(*Yüksek sesle.*)

Artık öğrencinizden ne kadar memnun olduğunuzu anladım.

GANADĀSA

Sevgili kızım, onun gibi kişiler çok nadir bulunur. Kraliçenin böyle değerli bir kişiyi nasıl bulduğu konusunda bir bilgin var mı?

BAKULĀVALĪKĀ

Kraliçenin Vīrasena adında bir erkek kardeşi var. Kral tarafından Narmadi nehrinin kıyısındaki sınır kalesine komuta etmek için görevlendirilmişti. Vīrasena da bütün sanatlarda başarılı olduğunu düşündüğü için bu zeki kızı kız kardeşine hediye olarak gönderdi.

GANADĀSA

(*Kendi kendine.*)

Onun yaradılışındaki özel mükemmellik sayesinde bana geldiğini ve iyi bir doğuma sahip olduğunu tahmin ediyorum.

(*Yüksek sesle.*)

Sevgili kızım, bu kızın beni mahcup etmeyeceğine inanıyorum. Nasıl ki buluttan bir damla deniz kabuğuna düştüğünde inci elde edilirse, öğretmenin becerisi de değerli bir nesneye verildiğinde sonuç daha mükemmel olur.

BAKULĀVALĪKĀ

Haklısınız efendim. Öğrenciniz şimdi nerede?

GANADĀSA

Ona kollarını, bacaklarını ve başını kullanarak dans etmesini öğrettikten sonra dinlenmesini söyledim. Dışarıda hafif hafif esen rüzgârı seyretmeyi sevdiği için muhtemelen bahçedeki havuzu gören pencerenin önündedir.

BAKULĀVALĪKĀ

O zaman saygıdeğer efendim müsaadelerinizle gidip kendisinden pek memnun olduğunuzu söyleyerek onu şevke getireyim.

GANADĀSA

Sen gidip arkadaşına bak. Ben de bir süreliğine evime gideyim.

(Ganadāsa ve Bakulāvalikā çıkar.)

(Kral maiyetiyle birlikte girer.)

Bakan elinde bir mektupla kralı izler.)

KRAL

(Mektubu okuyan bakana bakarak.)

Vahataka, Kral Vidarbha'nın niyeti nedir?

BAKAN

Mahvına neden olmak efendim.

KRAL

Onun mesajını derhâl duymak istiyorum.

BAKAN

Vidarbha kralı mektubuna daha önce ona gönderdiğiniz mesajla başlıyor. Bu mesajda, "Benimle evlenme anlaşması yapmaya söz veren kuzeniniz Prens Mādhavasena yolda sınır muhafızlarınızın saldırısına uğramış ve hapse atılmıştır. Hatırım için karısı ve kız kardeşiyle birlikte serbest bırakılması için emir veriniz," demiştiniz. O da buna karşılık, "Mademki eşit soyun akrabalarına nazik davranmanın kralların görevlerinden biri olduğunu çok iyi biliyorsunuz, o zaman şerefli kişi böyle bir konuda tutarlı

olmalı. Gözaltına alınma sırasındaki karışıklıkta ortadan kaybolan prensin kız kardeşine gelince, onu bulmak için her şeyi yapacağım. Majesteleri, Mādhavasena'nın özgür kalmasını istiyorsa, lütfen iyi niyetini gösterebilir. Eğer saygıdeğer kişi benim kayınbiraderim Maurya bakanını hapisten çıkarırsa, ben de derhâl Mādhavasena'yı serbest bırakacağım," demektedir. Mektubun içeriği bundan ibarettir kralım.

KRAL

(*Hiddetle.*)

Aptal adam! Böyle bir şeyi benden nasıl ister? Vahataka! Kral Vidarbha benim düşmanımdır. Bana karşı koyuyor. Onu yok etmek için derhâl Vīrasena komutasındaki korduya emir ver.

BAKAN

Emredersiniz efendim.

KRAL

Peki bu konuda sen ne düşünüyorsun?

BAKAN

Majesteleri, şastralarda³ emredilen şekilde konuştunuz. Geçmişten bu yana kök salmış bir düşmanı yok etmek-tense krallığı yeni zapt eden bir düşmanı yok etmek çok daha kolaydır. Tıpkı yeni dikildiği için henüz kökü güçlenmemiş bir ağacı sökmek gibi.

KRAL

Şimdi politika üzerine yazılmış olan bu şastrapadaki sözlerin doğruluğu ispatlanmalı. Haydi orduyu derhâl hazırlaması için generale emir verin.

BAKAN

Emredersiniz efendim.

(*Çıkar.*)

3 İdare etmek, öğretmek, yönetmek anlamına gelen "şas" fil kökünden türemiştir. Bilgi, okul kitabı, eğitici kitap anlamına gelir.

(*Kralın maiyetindekiler görevlerine göre sırada dururlar. Vidūshaka girer.*)

VĪDŪSHAKA

Majesteleri resmini gördüğü Mālavikā'nın gerçek kimliğini öğrenmek için ben Gautama'ya bir yol bulmamı emretti. Üstüme düşeni yaptım, şimdi gidip Majestelerine planı anlatacağım.

(*Yürür.*)

KRAL

(*Vidūshaka'yı görür.*)

Diğer işlerimizle görevli bakanım da burada.

VĪDŪSHAKA

(*Yaklaşır.*)

Saygıdeğer efendim!

KRAL

(*Başıyla işaret eder.*)

Buraya otur.

(*Vidūshaka oturur.*)

Dostum! Sizden istediğimi yaptınız mı?

VĪDŪSHAKA

Doğrusu, plan hakkında değil, başarısı hakkında konuşalım.

KRAL

Ne demek bu?

VĪDŪSHAKA

(*Kulağına fısıldar.*)

İşte böyle efendim.

KRAL

Bu mükemmel dostum! Çok akıllıca. Gözleri gören birinin ışısız, karanlık bir yerde bir nesneyi algılayamadığı gibi, başarıya ulaşmanın zorluğuna rağmen plan yine de umut vericidir. Çünkü zorlukların engellediği bir amaca ulaşabilmek için iyi bir arkadaşa sahip olmak gerekir.

(*Sahnenin arkasından bir ses gelir.*)

BİR SES

Övünmeyi bırak artık. Hangimizin daha üstün veya aşağı olduğu kralın huzurunda ortaya çıkacak.

KRAL

(Sesi duyur.)

Dostum. Senin tavsiyen üzerine ağaçta tomurcuklar göründü.

VIDŪSHAKA

Çok kısa zaman sonra meyvelerini de göreceksiniz.

(Teşrifatçı girer.)

TEŞRİFATÇI

Efendim! Bakan emirlerinizi yerine getirdiğini size bildirmemi istedi. Ayrıca Haradatta ve Ganadāsa da buradalar. Başarıya ulaşmak için birbirlerinden istekli davranan iki öğretmen tıpkı bir bedende iki düşünce gibi sizi görmek istiyorlar.

KRAL

İkisini de içeriye al.

TEŞRİFATÇI

Emrederseniz efendim.

(Çıkar ve onlarla birlikte geri döner.)

Bu taraftan beyler.

HARADATTA

(Krala bakarak.)

Kralın görkemi müthiş. Zira benim için yabancı olmasını bırak, yanına yaklaşılması bile çok zor biri. Gözüme tıpkı güçlü bir okyanus gibi görünmesine karşın nazik bir şekilde yanına yaklaşacağım.

GANADĀSA

Güç gerçekte insanın yapısındaki ihtişamdır. Bu sayede kapıdaki görevli tarafından içeriye girmeme izin verildi. Tahta yaklaşırken efendimizin gözlerimi kamaştıran ihtişamı tek kelime etmeme engel oluyor.

TEŞRİFATÇI

Efendimiz burada. Yaklaşın.

İKİ ÖĞRETMEN

(İlerlerler.)

Çok yaşayın kralımız!

KRAL

Hoş geldiniz beyler.

(Hizmetçilere bakar.)

Öğretmenler için iki koltuk.

(Hizmetçiler koltuk getirir.)

KRAL

Öğretmenler, aynı anda gelmenizin sebebi nedir? Şu anda öğrencilere ders veriyor olmalıydınız.

GANADĀSA

Lütfen efendim, beni dinleyin. Ben bu sanatı ve sahne becerisini yetenekli bir öğretmenden öğrendim. Aynı zamanda bu konuda siz saygıdeğer kralım ve kraliçemin de lütuflarını kazanmışımdır.

KRAL

Bunları biliyorum, devam et.

GANADĀSA

Bu Haradatta, “Bu adam ayağımın üstündeki toza bile eşit değil,” diyerek saraydaki seçkin insanlar önünde beni küçük düşürdü.

HARADATTA

Saygıdeğer kralım. İlk önce o benimle kendisi arasında okyanusla kirli bir su birikintisi arasındaki kadar fark olduğunu söyleyerek beni incitti. Bu nedenle saygıdeğer efendim bilgimizi ve becerimizi sınamak, aramızdaki kavgayı sadece siz çözebilirsiniz.

VĪDŪSHAKA

Yerinde bir teklif.

GANADĀSA

Mükemmel bir fikir. Efendimiz bütün dikkatinizle bizi dinleme fırsatı verirsiniz.

KRAL

Bir dakika bekleyin. Kraliçe taraf tuttuğumdan şüphelenebilir. Bu nedenle kraliçe ve arkadaşı Kaushikī'nin önünde karar vereceğim.

VIDŪSHAKA

Majesteleri doğru bir karar verdiniz.

İKİ ÖĞRETMEN

Nasıl isterseniz efendim.

KRAL

Maudgalya kraliçeye bu durumu haber ver, nedimesi ve arkadaşı olan Kaushikī'yle birlikte buraya davet et.

TEŞRİFATÇI

Emredersiniz efendim.

(Çıkar. Kraliçe ve arkadaşı Parivracikā ile birlikte geri döner.)

Bu taraftan efendim.

KRALİÇE

(Parivracikā'ya bakarak.)

Haradatta ve Ganadāsa arasındaki bu kavga hakkında ne düşünüyorsunuz?

PARİVRACİKĀ

Himayenizdeki adam için korkmanıza gerek yok. Ganadāsa hiçbir şekilde rakibinden aşağı değil.

KRALİÇE

Öyle bile olsa, kral kime ilgi duyuyorsa oyunu ondan yana kullanabilir.

PARİVRACİKĀ

Unutmayın ki siz de baş kraliçesiniz. Tıpkı yakıcı güneşin ihtişamının gündüz parlaması gibi, ayın büyüklüğü de geceyle ortaya çıkar.

VIDŪSHAKA

Bakın! Bakın! Kraliçe arkadaşı Kaushikī ile buraya geliyor.

KRAL

Gördüm. Zira değerli mücevherlerle süslenmiş ve keşiş elbisesi giymiş Kaushikī'nin yanında kraliçe tıpkı üç vedada⁴ vücut bulmuş gibi görünüyor.

PARİVRACİKĀ

(İlerler.)

Kralım çok yaşayın!

KRAL

Saygıdeğer hanımefendi! Sizi selamlarım.

PARİVRACİKĀ

Yüz yıl boyunca Dhārinī'nin ve yeryüzünün efendisi, yaşayan tüm canlıların destekleyicisi olasınız. Siz o ikisinin soyunun kahramanı ve gücüsünüz ve o ikisi için çok değerlisiniz.

KRALİÇE

Çok yaşayın efendim!

KRAL

Hoş geldiniz kraliçem!

(*Parivracikā'ya doğru bakar.*)

Saygıdeğer hanımefendi, lütfen oturun.

(*Otururlar.*)

Saygıdeğer hanımefendi. Ganadāsa ve Haradatta arasında hangisinin bilgisinin daha üstün olduğuna dair bir tartışma çıktı. Bu konuda hakemlik yapmalısınız.

PARİVRACİKĀ

(*Gülümser.*)

Bu çok komik. Şehir dururken mücevherin değeri köyde sınıanır mı?

4 Veda kelimesi bilmek anlamına gelen “vid” fiil kökünden türemiştir. Hintlilerin bilinen en eski kutsal kitaplarıdır. Vedalar ilk olarak Rig Veda (ilahi bilgisi), Sama Veda (melodi bilgisi), Yacur Veda (kurban bilgisi) olarak üç taneydi. Bu üçlü çalışma genellikle trayi, yani üçlü bilgi olarak isimlendirilirdi. Daha sonra bu üçlü bilgiye Atharva Veda (sihir bilgisi) eklenmiş ve böylece sayıları dörde çıkmıştır. Vedalar içinde en eskisi ve önemli olanı ise Rig Veda'dır.

KRAL

Öyle değil, öyle değil. Şüphesiz siz saygıdeğer, bilgili Kaushikī'siniz. Kraliçe ve ben ise her iki tarafın yandaşlarıyız.

İKİ ÖĞRETMEN

Saygıdeğer hanımefendi, kralımız kesinlikle haklı, aramızda arabuluculuk yapın, bizim iyi ve kötü noktalarımıza siz karar verin.

KRAL

Hadi tartışma başlasın.

PARIVRACİKĀ

Efendim! Dans sanatı uygulamayla anlaşılır. Tartışmanın ne anlamı var?

KRAL

Bu konu hakkında kraliçem ne düşünüyor?

KRALİÇE

Eğer bana soruyorsan, bu ikisinin arasındaki tartışmadan hiç hoşlanmadım.

GANADĀSA

Kraliçem! Sadece bilgide bana eşit olan biri tarafından yenilgiye uğrama olasılığımı düşünmeyin.

VĪDŪSHAKA

Kraliçem! Hadi bu iki keçinin çarpışmasını görelim. Onlara verilen maaş boşa gitmesin.

KRALİÇE

Sen kesinlikle kavgayı seviyorsun.

VĪDŪSHAKA

Hayır, sevmiyorum. Ancak iki öfkeli fil kavgaya tutuştuğunda, biri yenilene kadar orada barış nasıl sağlanabilir?

KRAL

Elbette saygıdeğer hanımefendi, bu ikisinin zarif hareketlerle sergiledikleri oyunu görmüşsünüzdür.

PARIVRACİKĀ

Evet gördüm.

KRAL

Sizi ikna etmek için daha fazla ne kanıt sunulabilir ki?

PARĪVRACĪKĀ

Benim söylemek istediğim de tam olarak bu. Zira biri sanatını en iyi şekilde sergiliyor, diğerinin ise hünelerini sergileme gücünü sağlayan özel nitelikleri var. Her iki özelliğe de sahip olan kişi ise öğretmenlerin başında yer almalıdır.

VĪDŪSHAKA

Beyler! Saygıdeğer hanımefendinin sözünü duydunuz. Konuşmanın ana fikri şudur: Dersinizin uygulamalı olarak gösterilmesiyle bir karara varılabilir.

HARADATTA

Bu çok adil bir karar.

GANADĀSA

Kralım, bu benim için de uygun bir karar.

KRALİÇE

Ama kalın kafalı bir öğrenci öğretmenin yüzünü kara çıkardığında hata öğretmenin midir?

KRAL

Kraliçem, olması gereken budur.

GANADĀSA

Fakat yeteneksiz bir öğrencinin ilerlemesi öğretmenin becerisini gösterir.

KRALİÇE

(Kendi kendine.)

Şimdi ne olacak? Kocamın isteği yerine getirilince arzusunun ateşi artacak.

(Ganadāsa'ya bakarak yüksek sesle.)

Bu beyhude çabadan vazgeç.

VĪDŪSHAKA

Kraliçem kesinlikle haklısınız. Ey Ganadāsa! Kolaylıkla yenilebileceğin bir yarışmada hile ile Sarasvatī'ye⁵ sunulan şekerlemeyi yiyerek ne yapacaksın?

5 Tanrı Brahmā'nın karısı, konuşma ve öğrenme tanrıçası. Mitolojiye göre Sanskrit dilini ve Devanāgarī alfabesini bulmuştur, bilim ve sanatın da tanrıçasıdır. (K. Kaya, Hint Mitolojisi Sözlüğü.)

GANADĀSA

Doğru, kraliçenin sözleri bu anlama geliyor. Bunu duyduktan sonra şunu söylemek zorundayım. Parasını kaybetmekten endişe ettiği için tartışmadan uzak duran ve kazandığında rakibini kötölemekten sabırla kaçınan kişiye ticaret bilgisine sahip bir tüccar denir.

KRALİÇE

Öğrenciniz eğitime başlayalı uzun zaman olmadı, öğrettiklerinizi henüz uygulayamaz. Bu yüzden becerisini sergilemesi için buraya çağırmak uygun değildir.

GANADĀSA

Asıl bu nedenle çağırılması için ısrar ediyorum.

KRALİÇE

O zaman her ikiniz de saygıdeğer hanımefendiye eğitimdeki becerilerinizi sergileyin.

PARIVRACİKĀ

Kraliçem, bu doğru değil. Bir kişiyle karara varmak hatalı olabilir.

KRALİÇE

(Kendi kendine.)

Aptal kadın, benim ayakta uyuduğumu mu zannediyor?

(Öfkeyle döner.)

(Kral, Parivracikā'ya kraliçenin yüzündeki ifadeyi işaret eder.)

PARIVRACİKĀ

(Ona baktıktan sonra.)

Ay yüzlü, niçin yüzünüzü nedensizce efendimizden yana çevirdiniz? Kocalarına hâkim olan ev hanımları nedenleri olduğu zaman onlara kızarlar.

VĪDŪSHAKA

Pekâlâ, gerçekten acıklı bir durum. Ancak kendi taraftarına göz kulak olmak zorunda.

(Ganadāsa'ya bakar.)

Bu yüzden şanslısın. Böylece sözde öfkelenen kraliçe tarafından korunuyorsun. İyi eğitim almış olan herkes yeteneğini başkalarına karşı sergilemede kurnaz olamaz.

GANADĀSA

Kraliçem! İnsanlar ancak bu şekilde yorumlayacaklar. Bu nedenle şimdi bana yeteneğimi sergileme izni vermezseniz, şu yarışmada eğitimimi gösterme gücüm sizin tarafınızdan engellenmiş olacak.

(Böyle söyleyerek ayağa kalkar.)

KRALİÇE

(Kendi kendine.)

Şimdi çaresiz kaldım.

(Yüksek sesle.)

Öğrencinize istediğinizi yaptırmakta özgürsünüz.

GANADĀSA

Boşuna şüphelenmişim.

(Krala bakar.)

Kraliçe bana izin verdi. Bu yüzden efendim oyunun konusunu söyleyecek, ben de yeteneğimi göstereceğim.

KRAL

Saygıdeğer hanımefendi emir verebilir.

PARĪVRACĪKĀ

Ancak kraliçenin kafasındaki düşünceyi bilmediğim için endişeliyim.

KRALİÇE

Çekinmeden ne söyleyeceksen söyle. Eminim ki maiyetim üzerinde hâlâ gücüm var.

KRAL

Benim üzerimde de olduğunu söyleyebilirsiniz.

KRALİÇE

Saygıdeğer hanımefendi! Artık düşüncenizi açıkça söyleyebilirsiniz.

PARĪVRACĪKĀ

Efendim! Onlar icra edilmesi çok zor olan çatuşpadaya⁶

6 Dört bölümlük bir şarkı.

bağlı çalita dansında ustadırlar. Bu yüzden ikisinden de aynı dansın aynı bölümünün temsilini izleyeceğiz. Böylece eğitimdeki güçlerinin değeri ortaya çıkacak.

İKİ ÖĞRETMEN

Saygıdeğer hanımefendinin istediği gibi olsun.

VIDŪSHAKA

Tamam. Hadi ikiniz de gerekli hazırlıkları yapınca bir haber gönderin ya da mridanganın⁷ sesini bize ulaştırın.

HARADATTA

Tamam.

(*Oturduğu yerden kalkar.*)

(*Ganadāsa kraliçe Dhārini'ye bakar.*)

KRALİÇE

(*Ganadāsa'ya bakar.*)

Bol şanslar. Hiçbir şekilde öğretmenin başarısına karşı değilim.

PARĪVRACĪKĀ

Öğretmenler buraya gelin.

İKİ ÖĞRETMEN

(*Dönerler.*)

Buradayız.

PARĪVRACĪKĀ

Yargıç sıfatıyla konuşuyorum. Haydi öğrenciler içeriye gitsinler, en iyi elbiselerini giyip, zarif hareketlerle yeteneklerini göstermeye başlasınlar.

İKİ ÖĞRETMEN

Bunu söylemeye gerek yok.

(*Çıkarlar.*)

KRALİÇE

(*Krala bakar.*)

Eğer bir kral olarak diğer görevlerinizdeki gibi adil davranırsanız mükemmel olacak.

7 Bir çeşit davul.

KRAL

Akıllı hanımefendi! Benim hakkımda başka türlü düşünmeyin. Başka türlü söz konusu bile olamaz. Genellikle eşit değerde olan insanlar bir diğerinin başarısını kıskanırlar.

*(Sahnenin arkasından mridanganın sesi duyulur.
Herkes dinler.)*

PARIVRACİKĀ

Evet. Müzik başladı. Tavus kuşları, düşünceyi başka tarafa götüren, derinden ve tatlı tatlı gelen müzik notalarını gürleyen gökyüzüne benzetiyorlar. Boyunlarını uzatıyorlar, bağırıyorlar ve böylece müziğin ritmini daha da artırıyorlar.

KRAL

Kraliçem, hadi toplantıya katılalım.

KRALİÇE

(Kendi kendine.)

Kocamın davranışı çok gereksiz.

(Birlikte kalkarlar.)

VIDŪSHAKA

(Krala doğru.)

Efendim! Sabırlı olun ve yavaşça yürüyün. Yoksa kraliçe şüphelenecek.

KRAL

Sabırlı olmaya çalışmama rağmen mridanganın sesi beni hızlandırıyor ve coşturuyor.

(Herkes çıkar.)

II. Perde

(Müzisyenler hazırlıklarını tamamladıktan sonra kral arkadaşıyla birlikte içeri girerek tahta oturur. Dhārinī, Parivracikā ve diğerleri sırayla onu takip ederler.)

KRAL

Saygıdeğer hanımefendi! Bu iki değerli hocadan ilk olarak hangisi izleyeceğiz?

PARİVRACİKĀ

Bu iki hocanın da yetenekleri eşittir. Ancak Ganadāsa yaşça daha büyük olduğu için ilk olarak o başlayacak.

KRAL

Pekâlâ! Maudgalya bu iki değerli hocaya haber ver, görevlerini yerine getirmeye başlasınlar.

TEŞRİFATÇI

Emredersiniz efendim.

(Çıkar.)

(Ganadāsa girer.)

GANADĀSA

Efendim. Bu parça Şarmishtha'nın orta tonda tempo tutulan dört bölümlük bir eseridir. Dördüncü bölümünün sahnelenişini bir solukta izleyecek ve memnun olacaksınız.

KRAL

Öğretmen, sizi izlemeye hazırım.

(Ganadāsa çıkar.)

(Kral, Vidūshaka'ya yaklaşıarak.)

Dostum! Soyunma odasına saklanmış olan Mālavikā'yı görmek için çok sabırsızlanıyorum, ama perdenin açılmasını bekleyeceğim.

VIDŪSHAKA

(Fısıltıyla.)

Efendim, gözlerinizin balı parladı, ancak arı yakınınızda, dikkatsiz davranmayın.

(Dans hocasıyla birlikte zarif Mālavikā girer.)

(Vidūshaka fısıltıyla.)

Efendim, onun güzelliği resminden farksız.

KRAL

(Fısıltıyla.)

Dostum! Düşüncemde sadece bir resim olduğundan gerçeği ile uyuşmayacağı endişesine kapılmıştım. Ancak şimdi onun güzelliğinin ressamın dikkatini dağıttığını düşünüyorum.

GANADĀSA

Sevgili çocuğum utangaçlığı bırak ve kendinden emin davran.

KRAL

(Kendi kendine.)

Bütün uzuvları mükemmel. Badem gözleri, sonbahardaki ay parlaklığına sahip yüzü, omuzlarından bükülmüş pürüzsüz kolları, dik ve dolgun göğüsleri, iki elle çevrelencek kadar ince beli, geniş kalçaları, kavisli parmaklara sahip ayakları, sanki hepsi çizilmiş gibi. Onun vücudu dans hocasının düşüncesindeki ideale göre tam anlamıyla hazırlanmış gibi görünüyor.

MĀLAVİKĀ

(Mırıldanarak dört bölümden oluşan şarkının dördüncü bölümünü söyler.)

Ey kalbim! Aşkını kazanmaya çalışmak zordur. Boşuna umuda kapılmaktır. Ah! Sol gözüm tekrar seğriyor. Uzun

zamandan sonra ona nasıl yaklaşacağım? Efendim, size adanmış olduğumu, sizi bütün kalbimle istediğimi bilin.

(*Şarkıyı söyledikten sonra ritme göre dans etmeye başlar.*)

VIDŪSHAKA

(*Yaklaşarak.*)

Arkadaşım! Bu hanım çatuşpadayı söylerken kendini olduğu gibi size bıraktı.

KRAL

(*Fısıltıyla.*)

Dostum, kalbim de bana aynısını söylüyor. Şarkının “Efendim, kendimi size adanmış olduğumu bilin” sözlerini beden dili ve dokunaklı hareketlerle, kibar bir şekilde sanki bana söylüyor. Dhārinī’nin huzurunda olduğu için aşkını göstermesinin başka yolu da yok.

(*Mālavikā şarkının sonunda dışarı çıkmayı diler.*)

VIDŪSHAKA

Küçük hanım durun! Nasıl olduysa bazı önemli hareketleri unuttunuz. Şimdi size onları soracağım.

GANADĀSA

Sevgili çocuğum, bir dakika bekle, hatanı telafi ettikten sonra gidebilirsin.

(*Mālavikā geri döner ve bekler.*)

KRAL

(*Kendi kendine.*)

Her hareketi güzelliğini doruğa çıkarıyor. Zira bedeninin üst kısmının düz ve dik duruşu dansından daha güzel görünüyor. Sol elini kalçasının üzerine yerleştirmiş, bileğinin eklem yeri hareketsiz duruyor. Diğer eli şyama ağacının genç bir sürgünü gibi gevşekçe asılı duruyor. Gözleri ise yerdeki çiçekler arasında yavaşça hareket eden ayak parmağına dikilmiş bakıyor.

KRALİÇE

Saygıdeğer kişi! Gautama’nın sözlerini dikkate mi alıyorsunuz?

GANADĀSA

Kraliçem böyle söylemeyin. Krala olan yakınlığı sayesinde öğrendikleriyle Gautama'nın bilgili olması tabiidir. Tıpkı çamursuz bir meyvenin değişiyile bulanık suyu temizlediği gibi, aptal bir kişi de akıllı biriyle arkadaşlık ettiğinde akıllı olur.

(*Vidūshaka'ya bakar.*)

Buna ekleyeceğin bir şey var mı?

VĪDŪSHAKA

(*Ganadāsa'ya bakar.*)

İlk önce sahne becerisini değerlendirdikten sonra gözlemlerimi anlatacağım.

GANADĀSA

Saygıdeğer kişi, yapılanlarda hata olup olmadığına gözleminiz doğrultusunda karar verin.

PARĪVRACĪKĀ

Benim gözlemlerime göre hiç hata yok. Zira yüz ifadesi ile uyum içinde olan uzuvları yorumunu en iyi şekilde ortaya koydu. Ayakları mükemmel bir birlik içindeydi ve duygularını tam olarak ifade ediyordu. Ellerinin hareketleri de sırayla sahnedeki duygularını tam olarak sergiliyordu. Dansı iyi ve hatasızdı.

GANADĀSA

Efendim siz ne düşünüyorsunuz?

KRAL

Ganadāsa, himayemiz altındaki öğrencinizin başarısı bizi kendimizden geçirdi.

GANADĀSA

Bugün gerçek bir dans öğretmeniyim. Bir hocanın öğrettiklerinin bilgili insanların önünde yüzünü kara çıkarmayacak şekilde hatasız olması gerektiğini akıllı kişiler bilirler, tıpkı altının değerinin ateş ile ölçülmesi gibi.

KRALİÇE

Tebrik ederim. Sınav heyetinin takdirini kazandınız.

GANADĀSA

Efendimizin desteği benim iyi kaderimin bir sonucudur.
(*Vidūshaka'ya doğru bakar.*)

Gautama, şimdi ne düşündüğünüzü söyleyin.

VIDŪSHAKA

Hemen beceri sergilendi. Önce Brahmana övgü dolu bir ibadet sunulmalıydı. Bunu unuttuğunu söylüyorum.

PARĪVRACĪKĀ

Bak bak! Oyunun ayrıntıları derinlemesine sorgulanıyor.

VIDŪSHAKA

Öğrenecek daha çok şeyi olan küçük hanım, başka neler yapabilirsiniz? Şeker yemeyi bilmezken, daha neler biliyorsunuz? Ay ışığı huzmeleri gibi uzun saçlarınızla da insanları korkuttunuz.

(*Onlarla birlikte Mālavikā da güler.*)

KRAL

(*Kendi kendine.*)

Gözlerim onun amacını tam olarak gördü. Gülen yüzündeki iri gözleri, az görünen zarif dişleri tıpkı yeni açan bir lotus gibi görünüyor.

GANADĀSA

Büyük Brahman. Aslında bu dans soyunma odasında ilk kez prova edilmiyor. Başka türlü saygıdeğer bir üne sahip olan sizi nasıl onurlandırabilirdik ki?

VIDŪSHAKA

Tıpkı susuz bulutlarla yankılanan gökten su içmeyi arzulayan akılsız bir çataka gibiyim.

PARĪVRACĪKĀ

Tamamen haklısın.

VIDŪSHAKA

Doğrusu benim gibi aptal kişilere, akıllı biri memnuniyetle rehberlik eder. Saygıdeğer efendim, mükemmel bir dans sergilediği için bu ödülü Mālavikā'ya vereceğim.

(*Kralın bileğinden bileziği çeker.*)

KRALİÇE

Dur! Farklı bir hüneri var diye bir cahile niçin takı veriyorsun?

VIDŪSHAKA

Çünkü o başkasına ait, bana değil.

KRALİÇE

(*Dans öğretmenine doğru bakar.*)

Ünlü Ganadāsa, öğrencin hünerini sundu.

GANADĀSA

Sevgili kızım, gel artık gidelim.

(*Mālavikā öğretmeniyle ayrılır.*)

VIDŪSHAKA

(*Krala doğru bakarak fısıldar.*)

Şu ana kadar zekâmın gücü efendimize hizmet etti.

KRAL

Böyle yapma. Gücüne sınır koyma. Çünkü şu anda tıpkı gözlerimin iyi talihinin sona ermesi, tıpkı kalbinin büyük festivalinin bitmesi ve tıpkı mutluluk kapısının kapanması gibi sahnenin arkasında onun kayboluşunu izliyorum.

VIDŪSHAKA

(*Fısıltıyla.*)

Tebrik ederim! Tıpkı zavallı bir hasta gibi doktorun size ilaç getirmesini diliyorsunuz.

HARADATTA

(*Girer.*)

Efendim. Şimdi benim gösterimi seyredeceksiniz.

KRAL

(*Kendi kendine.*)

Görmek istediğim şeyi gördüm.

(*Nazik bir şekilde, yüksek sesle.*)

Haradatta gösterini izlemeyi çok arzu ediyoruz.

HARADATTA

Çok minnettarım.

(*Sahnenin arkasından.*)

OZAN

Çok yaşayın kralım! Gün ortasında güneş doğdu. Zira zevk gölündeki lotus çiçeklerinin yapraklarının gölgesi altında gözleri yarı kapalı kuğular, aşırı sıcaktan güzel evlerinin eğimli çatılarında saklanan güvercinler, su damlacıklarını içmekten vazgeçip kuyunun çevresine doğru uçan tavus kuşları... sizin bütün değerli nitelikleriniz gibi güneş de bütün ışınlarını dosdoğru onlara gönderiyor.

VĪDŪSHAKA

Ah! Efendimizin yemek zamanı geldi. Doktorlar zamanında yemek yemezse sağlığını kaybedebileceğini söylüyorlar. Şimdi ne yapsak Haradatta?

KRAL

Haradatta, ne dersiniz?

HARADATTA

Yapacak bir şey yok.

KRAL

(Haradatta'ya doğru bakar.)

Sizin gösterinizdeki başarıyı yarın seyredeceğim. Hem bu arada dinlenirim.

HARADATTA

Emredersiniz efendim.

(Haradatta çıkar.)

KRALİÇE

Hadi efendim şimdi yıkanalım.

VĪDŪSHAKA

Banyoyu bırakın! Haydi, bir an önce yemek hazırlıklarına başlansın.

PARĪVRACĪKĀ

(Kalkarak.)

Çok yaşayın efendim!

(Kraliçe ve yanındakiler çıkar.)

VĪDŪSHAKA

Ah! Sadece güzel değil, yetenekte de Mālavikā geçilmez biri.

KRAL

Dostum, ona doğal güzellik ve alımlı tanımlamalar bahşeden yaratıcı, aşk tanrısı için de zehir sürülmüş bir ok hazırladı. Daha fazla ne konuşuyorsun? Sen çaresiz olan beni düşünmelisin.

VIDŪSHAKA

Ama siz de benim rahatımı düşünmelisiniz. Emin olun midem pazar yerindeki fırın gibi yanıyor.

KRAL

Sen de miden için olduğu kadar, arkadaşının hatırı için çaba göstermelisin.

VIDŪSHAKA

Tamam, söz verdim. Ancak hanımefendiyi görüp görmemek başka birinin iradesine bağlı. O bulutların arasında karanlıkta kalmış ay ışığı gibi. Saygıdeğer efendim! Siz de mezbahanın çevresinde et isteyen, ancak çekingen duran bir kuş gibisiniz. Bu yüzden sabırsızlık göstermeden bu işte başarılı olmanızı diliyorum.

KRAL

Dostum. Sabırsızlıktan nasıl kurtulabilirim? Ne haremdeki güzellerle, ne de karımla ilgilenebiliyorum.

(Herkes çıkar.)

III. Perde

(*Parivracikā ile hizmetçi kız girer.*)

SAMABHRİTİKA

Saygıdeğer hanımefendi bana, “Bir ağaçkavunu bulup getir, saygı işareti olarak onu kraliçeye vereceğim,” diye emir verdi. Bu yüzden gidip zevk bahçesinin bekçisi Madhukarika’yı bulacağım.

(*Etrafa bakınarak yürür. Bahçevan kadın Madhukarika girer.*)

Ah! İşte orada. Altın aşoka ağacına bakıyor. Yanına gideyim.

(*Ona doğru gider.*)

Madhukarika, zevk bahçesinde her şey yolunda mı?

MADHUKARİKA

Ah, Samabhritika! Hoşgeldin arkadaşım.

SAMABHRİTİKA

Arkadaşım, saygıdeğer hanımefendi kraliçeyi görmek istiyor, ancak onun yanına eli boş gitmek istemediğini ve bu yüzden ağaçkavunu götürmek istediğini söyledi.

MADHUKARİKA

Ağaçkavunu ağacının yanındasın. Ama önce şunu söyle. Birbirleriyle yarışan müzik öğretmenlerinden hangisinin öğrencisi dansıyla saygıdeğer hanımefendinin övgüsünü kazandı?

SAMABHRĪTĪKA

Her ikisi de dans sanatına tamamen vâkıf. Ancak Ganadāsa'nın öğrencisi mükemmel gösterisi sayesinde daha üstün sayıldı.

MADHUKARĪKA

Pekâlâ, şimdi söyle bakalım, Mālavikā hakkındaki dedikodu nedir?

SAMABHRĪTĪKA

Doğrusu, efendimiz ümitsizce ona âşık. Ancak ana kraliçe Dhārīnī'nin duygularını incitmemek için krallık gücünü kullanmıyor. Mālavikā ise bugünlerde solmuş bir yasemin çelengi takmış gibi görünüyor, bundan fazlasını bilmiyorum. Şimdi izinle gitmeliyim.

MADHUKARĪKA

Bu ağaçkavunu dalını al.

SAMABHRĪTĪKA

(Dalı alıp gösterir.)

Arkadaşım, sen de dindar bir hanıma hizmet edersen, değerli meyveler kazanırsın.

(Böyle söyledikten sonra gitmeye davranır.)

MADHUKARĪKA

Arkadaşım birlikte gidelim. Kraliçeye bu altın aşoka ağacı hakkında bilgi vermek zorundayım.

SAMABHRĪTĪKA

Çok doğru. Bu senin görevin.

(Çıkarlar.)

(Aşk hastası kral ve Vidūshaka girer.)

KRAL

(Kendi kendine.)

Sevgiliyi kucaklama hazzını elde edemezse bu beden bükülür. Bir an için bile gözlerim onu görmezse yaşlarla dolabilir. Ancak ey benim kalbim! O kahverengi gözlüden bir an için bile olsa ayrı yaşayamam. Senin yakınında olması en büyük mutlulukken niçin acı çekiyorsun?

VĪDŪSHAKA

Sabırlı olun efendim. Acıyla mutsuz olmayın. Mālavikā'nın yakın arkadaşı Bakulāvalikā'yı gördüm ve efendimiz tarafından ona iletmem istenen mesajı bildirdim.

KRAL

Ne dedi?

VĪDŪSHAKA

“Bana verilen bu görevi yerine getireceğimi efendimize söyleyin. Ancak efendisi tarafından büyük bir özenle korunan zavallı kızı elde etmek kolay değil, tıpkı Naga⁸ tarafından korunan bir hazineyi elde etmek gibi. Yine de bu beraberlik için uğraşacağım,” dedi.

KRAL

Ey Aşk Tanrısı! Engellerle çevrili duygular dünyasına girdikten sonra gecikmeye tahammül edemeyen bu güçlü kişiyi niçin böyle bir yolla sınıyorsun?

(Şaşkınlığını ifade ettikten sonra.)

Bu kalp bir yandan şiddetli acılar çekiyor, diğer yandan ise hak ettiği güven nerede? Ey Aşk Tanrısı! Yumuşak ve aynı zamanda kesin olarak tanımlanan şeyle buradasın.

VĪDŪSHAKA

Söylediğim gibi söz konusu mesajı ilettim. Artık sakın olun efendim.

KRAL

Güzel. Ancak yapmam gereken sıradan günlük işlere zıt düşen bu düşünceyle günün kalanını nasıl geçireceğim?

VĪDŪSHAKA

Neden? Īrāvātī bugün size bahar festivali bahanesiyle baharın ilk habercisi olan kırmızı kurabaka çiçekleri yolladı. Nipunikā vasıtasıyla yapılan bu istekle, “Sizin egemenliğinizde mutluluk içinde yaşamayı diliyorum,” dedi. Siz de söz verdiniz. Hadi şimdi zevk bahçesine gidelim.

⁸ Yılan. Mitolojide Nagalar olarak geçer ve yer altında yaşadıklarına inanılır.

KRAL

Bunu yapamam.

VIDŪSHAKA

Neden?

KRAL

Dostum, kadınlar yaradılıştan çok kurnazdır. Īrāvati'yi okşayacağım zaman kalbimin başka birine ait olduğunu bile bile bana nasıl hissettirmez. Bu yüzden diyorum ki, onun hayal kırıklığına uğradığını görmek için birçok neden olmasına karşın, isteğini reddetmek en iyisidir. Ancak yine de yüce gönüllü hanımların isteklerinin reddedilmesi gerçek bir duygusuzluktur.

VIDŪSHAKA

Hareminizdeki hanımlara karşı birdenbire böyle bir tavır almanız size yakışmadı.

KRAL

(*Düşünceli.*)

O zaman zevk bahçesine giden yolu bana göster.

VIDŪSHAKA

Bu taraftan efendim.

(*Birlikte yürürler.*)

Bahar, rüzgârın etkisiyle sallanan, sürgün vermiş dallar yardımıyla efendimize sanki bir an önce zevk bahçesine girmesini söylüyor.

KRAL

(*Mutluluk içinde.*)

Bahar mevsimi asildir. Dostum, şefkat içindeki guguk kuşlarının hoş sesleri, güney rüzgârlarının getirdiği mango çiçeğinin hoş kokusu ve hoş dokunuşu bana aşkın kerelerini nasıl taşıdığımı soruyorlar.

VIDŪSHAKA

Şansınızı denemek için içeriye girin.

(*İkisi birlikte bahçeye girer.*)

VIDŪSHAKA

Ey dostum! Etrafa dikkatlice bakın. İlkbahar çiçekle-

rinden yapılmış elbiseleriyle dolaşan genç hanımların hepsi sanki sizi etkilemek için ilkbaharın güzellikleriyle dolu.

KRAL

Evet. Şaşkınlıkla bakıyorum. Tıpkı dudak gibi kırmızı boyalı bimbanın ihtişamı kırmızı renkli aşokanın yanında sönük kaldı. Siyah, kırmızı ve beyaz renkli kurabaka çiçekli tablo gibi arka planda kalıyor. Baharın güzelliği alınlarını tilaka çiçeklerinin tozlarından yaptıkları arı şekilleriyle süsleyen kadınlarla dalga geçer gibi görünüyor.

(Her ikisi de bahçenin güzelliğini dikkatle incelerler.)

(Mālavikā heyecanla girer.)

MĀLAVİKĀ

Kalbini bilmediğim krala duyduğum aşk yüzünden kendimden utanıyorum. Sevgili arkadaşıma bu durumu anlatmak için nereden güç bulabilirim? Aşk acısı çekmeyeli ne kadar zaman oldu bilmiyorum?

(İleriye doğru bir adım atar.)

Şimdi nereye gideyim?

(Yansımasını gördükten sonra.)

Ah! Kraliçe, “Gautama’nın dikkatsizliği yüzünden salıncaktan düştüm, ayaklarım ağrıyor. Bu nedenle altın aşoka ağacını görmeye sen git. Beş gece boyunca aşoka ağacı çiçeklerini gösterirse istediğin bir şeyi sana hediye edeceğim,” diyerek beni görevlendirdi. İlk önce görevimi yerine getireceğim yere gideceğim. Bakulāvalikā elindeki süslerle ayaklarımı süslemeye gelene kadar kısa bir süre bile olsa üzüntümü dışa vurabileceğim.

(Yürür.)

VIDŪSHAKA

(Onu gördükten sonra.)

Evet! Evet! Bu gerçekten suyla karıştırılmış şekerin iğrenç tadı gibi.

KRAL

Aa! O nedir?

VIDŪSHAKA

Uzak olmayan bir yerde Mālavikā duruyor. Tam olarak süslenmemiş, pek huzursuz ve yalnız görünüyor.

KRAL

(Mutlulukla.)

Ne? Mālavikā mı?

VIDŪSHAKA

Evet. Kesinlikle Mālavikā.

KRAL

Şimdi hayatım bir teselli buldu. Sevgilimin yakınında olduğunu duyduktan sonra benim üzüntülü kalbim sıkıntıdan kurtuldu. Tıpkı su için uzun zaman seyahat eden birinin ağaçlarla örtülü nehri ağlayan turna kuşundan öğrendiği gibi. O nerede?

VIDŪSHAKA

Bu tarafa geliyor. Ağaçların arasından çıkacak.

KRAL

Sevgili dostum, onu görüyorum. Yuvarlak geniş kalçaları, ince beli, kalkık göğüsleri ve iri gözleriyle buraya, hayatıma doğru geliyor. Dostum, küçük hanımefendi öncekinden çok daha sevimli. Solmuş geniş yanaklarıyla bir sazın sapı gibi görünüyor, takmış olduğu birkaç süsle de tıpkı baharda yaprakları yeşeren ve sadece birkaç çiçeği olan kunda ağacı gibi.

VIDŪSHAKA

O da tıpkı efendim gibi aşk hastalığına yakalanmış.

KRAL

Benim gördüğüm ise sadece arkadaşlık.

MĀLAVİKĀ

Hoş bir yolda güçlü bir isteği yerine getirmek için bekleyen ve çiçeklerle yeni bezenmiş olan aşoka ağacı da sanki benim tutkulu hâlimi taklit ediyor. Bu yüzden ağacın göl-

gesindeki bu iri soğuk taşın üstüne oturup kendi kendime vakit geçireyim.

VIDŪSHAKA

Efendim duydunuz mu? Küçük hanım tutkulu olduğunu söyledi.

KRAL

Doğru tahminlerde bulunmana karşın bu düşüncene katılmıyorum. Çünkü Malaya dağından esen rüzgâr, kura-baka çiçeklerinin polenlerine ve körpe yapraklarının açık kıvrımlarından yayılan su damlalarına eşlik eder. Bir nedeni olmasa da bu düşünce bir tutku doğurur.

(*Mālāvikā oturur.*)

KRAL

Dostum, bu tarafa gel, sarmaşığın arkasına gizlenelim.

VIDŪSHAKA

Buradan Īrāvātī'yi mi görmek istiyorsunuz?

KRAL

Ama bir fil nilüfer çiçeğini gördüğünde timsaha kesinlikle dikkat etmez.

(*Gözlerini diker.*)

MĀLAVĪKĀ

Kalbim sürekli olarak doruğa yükselen bu hoş isteği desteklemiyor. Ey kalbim! Niçin bana bu işkenceyi yapıyorsun?

(*Vidūshaka krala bakar.*)

KRAL

Sevgilim, aşkın acımasızlığına dikkat et. Yavaş yavaş güçten düşüren nedeni açığa vurmak sadece işi zorlaştırır. Bu üzüntünün nedeni ben miyim diye de düşünmekten kendimi alamıyorum.

VIDŪSHAKA

Şimdi şüpheleriniz yok olacak. Çünkü Bakulāvalikā buraya geliyor. Ona aşk mesajınızı iletmiştim. Gizlenerek onu bekleyelim.

KRAL

Benim ricamı hatırlar mı?

VĪDŪSHAKA

Ne! Efendimize ait böyle önemli bir mesajı unuttur mu?

Ben bile unutmazdım.

(Elinde ayaklar için süslerle Bakulāvalikā girer.)

BAKULĀVALĪKĀ

Arkadaşım mutlu mu?

MĀLAVĪKĀ

Ah! Bakulāvalikā! Hoş geldin arkadaşım, otur.

BAKULĀVALĪKĀ

(Oturur.)

Arkadaşım, sana kraliçe tarafından bir görev verildi. Bu yüzden ayaklarından birini uzat da boyayayım ve halhal takayım.

MĀLAVĪKĀ

(Kendi kendine.)

Ey kalp! Kendi mutluluğunu göz ardı etme, çünkü iyi görev bana kendi geldi. Şimdi kendimi bu zor durumdan nasıl kurtarabilirim? Yoksa bu süs benim ölüm süsüm mü olacak?

BAKULĀVALĪKĀ

Niçin endişeleniyorsun? Kraliçe altın aşoka ağacının to-murcuk sürmesini merak ediyor.

KRAL

Nasıl yani bütün bu hazırlıklar aşoka ağacı özlemiyle dolu hatırı için mi?

VĪDŪSHAKA

Kraliçenin durup dururken haremi süslemesinin nedenini biliyor musunuz?

MĀLAVĪKĀ

(Ayağını uzatır.)

Arkadaşım. Senden özür dilerim.

BAKULĀVALĪKĀ

Niye? Benim için kendi bedenim kadar önemlisin.

(Mālavikā'nın ayağını jestler yaparak süsler.)

KRAL

Dostum! Sevgilimin ayağının üzerine çizilen renkli parlak çizgi şanlı Şiva tarafından yok edilen aşk ağacının sürgünlerinin ilk görünüşlerine benziyor.

VĪDŪSHAKA

Öyle de görünse onun ayaklarını süsleme görevinin kraliçe tarafından verildiği doğrudur.

KRAL

Tamamen haklısın. Genç bir sürgün rengindeki ayağının ön kısmı ve parlayan tırnaklarıyla dikkat çekmeyi isteyen bu kız, son günlerde işlediği hata yüzünden başı eğik duran âşığı gibi, henüz çiçek açmamış aşoka ağacına benziyor.

VĪDŪSHAKA

Dikkatsizliğiniz yüzünden kraliçe sizi sıkıştırarak.

KRAL

Brahmana'da bir söz vardır: Geleceği gören kimse gerçeği ortaya çıkarır.

(Īrāvātī ve hizmetçisi Nipunikā
çakırkeyif vaziyette girer.)

ĪRĀVATĪ

Nipunikā, bu sarhoş edici şeyin kadınlara neşe verdiğini pek sık duyuyorum. Çok yaygın bu sözün doğru olduğunu düşünüyor musun?

NĪPUNĪKĀ

Bu önceleri sadece bir sözdü. Ancak bugün için doğru bir söz.

ĪRĀVATĪ

Bu sohbet yeter. Şu anda yaz evine benden önce gelen kralın neden geldiğini biliyor musun?

NĪPUNĪKĀ

Siz onun kraliçesisiniz, sizi çok seviyor.

İRĀ VATĪ

Bana boş şeyler söyleme, gerçeği söyle.

NĪPUNĪKĀ

Bu söz bahar müjdecisi gibi olan değerli Gautama tarafından söylendi. Hadi kraliçem çabuk olun.

İRĀ VATĪ

(Ona doğru ilerler.)

Ah! Sarhoş olmama rağmen kalbim kocamı göreceği için sıkışıyor, ancak ayaklarım gitmiyor.

NĪPUNĪKĀ

Yaz evine geldik.

İRĀ VATĪ

Nipunikā. Kocamı içeride göremiyorum.

NĪPUNĪKĀ

Kraliçem dikkatli bakın. Burada olmalı, şaka yapmak için saklanmış olabilir. Hadi priyanga sarmaşığıyla kaplanmış aşoka ağacının altındaki bu taşta oturalım.

(Īrāvātī oturur.)

NĪPUNĪKĀ

(Ağacın etrafında yürür ve bakınır.)

Dikkat edin efendim! Mango çiçeğini ararken bizi kırmızı karıncalar ısırmasın.

İRĀ VATĪ

Ne demek bu?

NĪPUNĪKĀ

Aşoka ağacının gölgesinde Bakulāvalikā, Mālavikā'nın ayağını süslemiş.

İRĀ VATĪ

(Korkuyla.)

Burası Mālavikā'ya göre bir yer değil. Sen ne demek istiyorsun?

NĪPUNĪKĀ

Salıncaktan düştüğünde ayağını burkan kraliçenin hoş kokulu aşoka ağacıyla meşgul olması için Mālavikā'yı

görevlendirdiğini tahmin ediyorum. Yoksa bir hizmetçinin halhal takmasına nasıl izin verilirdi?

İRĀVATĪ

Gerçekten bu onun için büyük bir onur.

NĪPUNĪKĀ

Efendimizi niçin aramıyorsunuz?

İRĀVATĪ

Kızım. Ayaklarım başka bir yere gitmeyi reddediyor. Bazı şüpheli şeyler kafamı karıştırıyor. İlk olarak kesinlikle şüphelerimden kurtulacağım.

(Mālavikā'yı oturmuş düşünürken görür.)

Gerçekten haklı olarak endişeliyim.

BAKULĀVALĪKĀ

(Dikkati ayağında olan Mālavikā ile yüksek sesle konuşur.)

Ayağına yaptığım deseni beğendin mi?

MĀLAVĪKĀ

Ayağım kucağındayken utanıyorum. Söyle bana, bu süs sanatını kimden öğrendin?

BAKULĀVALĪKĀ

Elbette efendimizden.

VIDŪSHAKA

(Kendi kendine.)

O hâlde öğretmene verilen ücreti sormak için acele et.

MĀLAVĪKĀ

Kibirsiz olmana memnun oldum.

BAKULĀVALĪKĀ

Bugün yeteneğimi değerli ayakların üstünde gösterdikten sonra kibirli olacağım.

(Kendi kendine.)

Görevimi başardım.

(Renklere bakarak yüksek sesle.)

Arkadaşım, ayaklarından birini süslemeyi bitirdim. Sadece boyanın kurumması için hafif bir esinti gerekiyor, ama burası çok rüzgârlı.

KRAL

Dostum. Ayağındaki kırmızı boya kurusun diye nefesimin ona hizmet etmesi benim için mükemmel bir fırsat olabilirdi.

VIDŪSHAKA

Niçin endişeleniyorsunuz? Uzun zamandır beklediğiniz fırsata birazdan sahip olacaksınız.

BAKULĀVALĪKĀ

Arkadaşım. Ayağın tıpkı kırmızı renkli bir lotus gibi görünüyor. Kesinlikle efendimizin kucağında dinlenmelisin! (*Īrāvati, Nipunikā'ya bakar.*)

KRAL

(*Özlem içinde.*)

Bu benim duam.

MĀLAVĪKĀ

Ah! Arkadaşım. Böyle konuşmamalısın.

BAKULĀVALĪKĀ

Söylemek istediğim de tam olarak bu.

MĀLAVĪKĀ

Beni sevdiğin için böyle söylüyorsun

BAKULĀVALĪKĀ

Seni seven tek kişi ben değilim.

MĀLAVĪKĀ

Başka kim bana âşık?

BAKULĀVALĪKĀ

Her zaman saygı duyduğun kral.

MĀLAVĪKĀ

Tehlikeli şeyler söylüyorsun. Böyle bir gelecek bana ait değil.

BAKULĀVALĪKĀ

Gerçekten değil mi! Kralın zayıflamış ve solmuş dudaklarına dikkat et.

NĪPUNĪKĀ

Zavallı. Keşke cevap vermeye hazırlıklı olsaydı.

BAKULĀVALĪKĀ

Aşkın aşk tarafından sınanması tecrübe sahibi kişilerin ustalığını kanıtlar.

MĀLAVĪKĀ

Niçin böyle tatlı konuşuyorsun?

BAKULĀVALĪKĀ

Gerçekte benim tarafımdan söylenen sözler majestelerinin aşkı ile tatlanıyor.

MĀLAVĪKĀ

Ah! Kraliçeyi düşündüğümde kalbim çok utanıyor.

BAKULĀVALĪKĀ

Aptal kız! Bir kulak süsü olarak kullanılan mango sürgünü tüm baharın kanıtı değil mi?

MĀLAVĪKĀ

Pekâlâ. Bu durumda birbirini izleyen belalar karşısında bana yardım edecek misin?

BAKULĀVALĪKĀ

Ben gerçekten yardımsever Bakulāvalikā'yım.

KRAL

Aferin Bakulāvalikā! Aferin! Çok akıllısın. Karşılıklı konuşmanın başlamasıyla düşüncesini ve teslim olunan çelişkiler için uygun cevapların geleceğini anladı. Mālavikā'yı danışmanını izlemeye mecbur bıraktı. Bu yüzden âşıkların hayatları kadın arabuluculara bağlıdır.

İRĀVATĪ

Dikkat et! Bakulāvalikā bu yönde adım atması için Mālavikā'yı kandırıyor.

NĪPUNĪKĀ

Kraliçem! Ama bu bir elçinin görevidir.

İRĀVATĪ

Gerçekten sebebi bu olamaz. Kalbim endişe içinde. Gerçeği öğrenince ne yapacağımı bilemiyorum.

BAKULĀVALĪKĀ

İkinci ayağının süslemesi de bitti. Şimdi ikisine de halhal takacağım.

(Halhalları gösterir.)

Arkadaşım, Ayağa kalk. Kraliçenin verdiği, aşoka ağacının çiçek açmasıyla ilgili görevi başarıyla tamamladın.

(Her ikisi de ayağa kalkar.)

İRĀVATĪ

Ah! Kraliçenin emrini duydun mu?

BAKULĀVALĪKĀ

Tutku ve aşk ile büyüyen şey senin önünde duruyor.

MĀLAVĪKĀ

(Memnun.)

Kim? Efendimiz mi?

BAKULĀVALĪKĀ

(Gülümseyerek.)

Hayır, efendimiz değil. Ancak bu aşoka ağacının büyük dalından sarkan yaprak demetlerinin her biri kulak süsü yapmak için uygundur.

VĪDŪSHAKA

Efendim! Duydunuz mu?

KRAL

Âşıkların birinin ateşli, diğerinin ise soğuk olduğu bir beraberlik hoşuma gitmez. Çünkü bu bir beden olan âşık çiftin yıkımı olabilir.

(Mālavikā aşoka sürgünlerinden kulak süsü yapar, şaka için ayağıyla ağaca vurur.)

KRAL

Dostum! Aşoka ağacından kulağı için bir sürgün aldıktan sonra bir de ayağı için alıyor. Bu ikisi birbirinin yerine geçtiği için hediyemin önemini kaybettiğini düşünüyorum.

MĀLAVĪKĀ

Beklentimizin gerçekleşeceğini mi düşünüyorsun?

BAKULĀVALĪKĀ

Arkadaşım. Ayağının dokunması onuruna nail olduğu hâlde bu aşoka ağacının tomurcukları zamanında çiçek açmazsa bunda senin hatan olmayacak.

KRAL

Ey aşoka ağacı! Genç bir lotus gibi körpe ayağıyla nazikçe sana vurduktan sonra hemen bol çiçeklerle dolmazsan, neşeli âşıkların ortak bir dileği senin yüzünden boşu boşuna beslenmiş olacak. Dostum! Kendimi gösterip onunla konuşmak için bir fırsat diliyorum.

VIDŪSHAKA

Beraber gidelim. Onu kandıracağım.

(*Birlikte girerler.*)

NĪPUNĪKĀ

Efendim. Kral aşoka bahçesine gidiyor.

ĪRĀVATĪ

Başından beri bunu tahmin ediyordum.

VIDŪSHAKA

(*İlerler.*)

Küçük hanım. Efendimizin sevgili arkadaşı aşoka ağacına sol ayağınızla vurdunuz.

HER İKİSİ

(*Bu durum karşısında şaşkınlık içinde.*)

Ah! Efendimiz.

VIDŪSHAKA

Bakulāvalikā! Böyle terbiyesizce bir davranışta bulunmasına niçin izin verdin?

(*Mālavikā korkar.*)

NĪPUNĪKĀ

Efendim. Saygıdeğer Gauatama'nın söylediği söze bakın.

ĪRĀVATĪ

Sefil bir Brahman'dan başka ne beklenir ki?

BAKULĀVALĪKĀ

Efendim. O kraliçenin emrini yerine getiriyor. Haddini aşması da bunun kanıtıdır. Bu durumdan efendimiz memnun olacaktır.

KRAL

Öyleyse suçlu değilsiniz. Ayağa kalkın nazik hanımlar.

(*Elinden tutar ve ayağa kaldırır.*)

VIDŪSHAKA

Tamamen doğru. Bu konuda kraliçeye hürmet edilmeli.

KRAL

(*Gülümseyerek.*)

Bu oyun sizin gibi nazik birini incitmesin. Umarım vurduğunuzda sol ayağınız acımamıştır.

(*Mālavikā kızarır.*)

İRĀVATĪ

(*Haince.*)

Ah! Efendimizin kalbi taze bir tereyağı kadar yumuşak.

MĀLAVİKĀ

Gel Bakulāvalikā. Gidip kraliçeye emirlerini yerine getirdiğimizi bildirelim.

BAKULĀVALİKĀ

Buradan ayrılmadan önce efendimize soralım.

KRAL

Güzel genç kız. Gidebilirsiniz. Ama önce benim ricama kulak verin. Zira buraya gelişim tümüyle bir şans.

BAKULĀVALİKĀ

Dikkatle dinliyoruz. Efendimiz açık konuşmanızdan memnun oluruz.

KRAL

Artık sabrım kalmadı. Yalvarırım kendini size adayan bana yakınlaşın.

İRĀVATĪ

(*Aniden yaklaşır.*)

Memnun ol, memnun ol. Aşoka ağacı sadece çiçeklerini ve meyvesini sergiliyor.

(*Hepsi İrāvati'nin sözlerinden mahcup olurlar.*)

KRAL

(*Fısıltıyla.*)

Dostum, şimdi ne yapacağız?

VIDŪSHAKA

Arkanızı dönün.

İRĀVATĪ

Bakulāvalikā! İlk adımı sen attın. Mālavikā sen de efendimizin dileklerini kabul ettin.

HER İKİ KIZ

Saygıdeğer hanımefendi. Bizi affedin. Biz kimiz ki efendimizin sevgisini hak edelim.

(*Bakulāvalikā ve Mālavikā çıkar.*)

İRĀVATĪ

Ah! Nasıl güvenilmez insanlar. Tıpkı avcının nağmeleri tarafından cezbedilen bir geyiğin bunu bilmediği gibi ben de sizin hileli sözlerinize güveniyorum.

VIDŪSHAKA

(*Fısıltıyla.*)

Bir cevap vermenizi tavsiye ederim. Suçüstü yakalanan bir hırsız, sanat okulunun bir öğrencisi olduğunu söylemek zorundadır.

KRAL

Güzel hanımefendi! Mālavikā ile ilgilenmiyorum. Sen gelene kadar kendimi oyaladım.

İRĀVATĪ

Doğru söylüyorsunuz. Efendimiz böyle bir oyun oynadığınızı bilmiyordum. Neredeyse buna inanacaktım.

VIDŪSHAKA

Kral eşlerini ayırmadan sever. Kraliçenin hizmetçileriyle konuşur. Bu durumu en iyi bilen sizsiniz. Efendimizin kibarlığını bozacağını düşünmemeliydiniz.

İRĀVATĪ

Kral, Mālavikā'yla rahatça konuşsun. Niçin kalbime işkence edeyim.

(*Öfke içinde gider.*)

KRAL

(*Peşinden gider.*)

Hanımefendi sakın olun.

(*İrāvatī ayakları birbirine dolanarak gider.*)

KRAL

Çekici hanım! Merhamet gösterin. Âşıklar arasına giren böyle bir soğukluk size yakışmıyor.

İRĀVATĪ

Ey çapkın! Sana güvenmiyorum.

KRAL

Sevgili bayan! Beni çapkın olarak adlandırabilirsin, ama bana göre sizinle birbirimize benziyoruz. Ey öfkeli bayan! Öfkenizi bırakın. Ayaklarınıza kapanıp size yalvarıyorum.

İRĀVATĪ

Bu umutsuzluk seni de izlesin.

(*Elindeki kemeri sallar.*)

KRAL

Hırs dolu bu hanımefendi gözyaşları içinde altın kemeriyle tıpkı yağmur dolu bulutların sularını döktükleri gibi ve şimşegin Vindhya dağlarına vurmaya hazırlandığı gibi bana vurmaya hazırlanırken dikkatsizliği yüzünden yuvarlak kalçalarının üstüne düştü.

İRĀVATĪ

Böylece benim neden suçlu olduğumu mu ispatladınız?

(*Kemeri tuttuğu elini aşağıya indirir.*)

KRAL

Suçlu olan beni cezalandırmak niyetinde olduğun için mi geri çekiliyorsun? Ey kıvırcık saçlı kadın! Zarafetin artıyor, ama hâlâ öfkenin esirisin. Eminim ki buna ben sebep oldum.

(*Ayaklarına kapanır.*)

İRĀVATĪ

Bunlar dokunmak için istekli olduğun Mālavikā'nın ayakları değil.

(*Hizmetçisi ile birlikte oradan ayrılır.*)

VIDŪSHAKA

Kalkın. Bütün bunlardan sonra İrāvātī yumuşamaz.

KRAL

(*Kalkar ve Īrāvati'yi göremez.*)

Ne? Sevgilim gerçekten gitti mi?

VĪDŪSHAKA

Böyle uygunsuz bir davranış sergilediği için barışmaya razı olmadan gitmesine memnun oldum. Bu yüzden o dönmeden bir an önce kaçalım.

KRAL

Ey tutarsız aşk! Aşkın düşüncemi etkilemesiyle ve alçakgönüllülükle gerçek görevimi yerine getiremediğimi düşünüyorum. Ancak benim gibi aşk ile dolu olan öfkeli biri görevini ihmal edebilir.

(*Birlikte çıkarlar.*)

IV. Perde

(*Aşk sarhoşu kral ve kapı görevlisi kadın
Cayasena girer.*)

KRAL

(*Kendi kendine.*)

Gözlerimin gördüğü mesafeye geldiğinde ve umut içinde kök salan aşk ağacım onun sesini duyduğunda tutku tomurcukları yeşeriyor, elinin dokunuşuyla âdeta tomurcuklara bürünüyor. Dikkat çekecek kadar dik duran saçlarım beni ruhsuz bir ağaca benzettiği için meyvesinin tadına bakabilir.

(*Yüksek sesle.*)

Dostum Gautama!

CAYASENA

Saygıdeğer efendim! Gautama burada değil.

KRAL

(*Kendi kendine.*)

Ah, evet! Onu Mālavikā hakkında bilgi getirmesi için yollamıştım.

(*Girer.*)

VİDŪSHAKA

Çok yaşayın saygıdeğer efendim!

KRAL

Cayasena, gidip kraliçe Dhārinī'nin nerede olduğuna ve ayağının ağrısının geçip geçmediğine bak.

CAYASENA

Emredersiniz efendim.

(Çıkar.)

KRAL

Saygıdeğer arkadaşın, o nasıl?

VIDŪSHAKA

Tıpkı bir kedinin pençesindeki dişi bir guguk kuşu gibi.

KRAL

(Üzüntüyle.)

Ne demek bu?

VIDŪSHAKA

Zavallı kız kahverengi gözlü kraliçe tarafından yer altındaki ambara atılmış.

KRAL

Benimle bakıştığını biliyor muydu?

VIDŪSHAKA

Kesinlikle biliyor.

KRAL

Kraliçeyi bana karşı kışkırtan kimdir?

VIDŪSHAKA

Saygıdeğer efendim. Parivracikā'nın bana söylediğine göre Īrāvātī dün yardıma ihtiyacı olup olmadığını sormak için ayağı ağrıyan Kraliçe Dhārinī'nin yanına gitmiş.

KRAL

Devam et sonra ne olmuş?

VIDŪSHAKA

Kraliçe ona, "Majestelerini gördün mü?" diye sormuş. O da, "Sizin bu resmiyete bağlılığınız boşunadır. Majesteleri sizin hizmetçi kıza âşık olmuş," diye cevap vermiş.

KRAL

Bu ifadeyle adıyla söylemese de Mālavikā'yı hedef göstermiş.

VIDŪSHAKA

Bunun üzerine kraliçe baskı yaparak ondan sizin ağır su-

çunuzu, yani Mālavikā'ya olan duygularınızı tamamen öğrenmiş.

KRAL

Ah! Acımasız hanımefendi! Şimdi ne olacak peki?

VIDŪSHAKA

Şimdi ne olacağı önemli değil, asıl gelecekte ne olacak? Ayakları zincire vurulan Mālavikā ve Bakulāvalikā yer altındaki evlerinde güneş ışığını asla görmeyen Naga kızları gibi yaşıyorlar.

KRAL

Yazık, yazık! Mango ağacının sürgünlerine gelen tatlı sesli guguk kuşu ve arı, vakitsiz yağın yağmur ya da sert esen rüzgâr gibi bir çukura sürüklendiler. Bu durumda ne yapılabilir?

VIDŪSHAKA

Ne yapılabilir? Kraliçe zindan bekçisi Madhavika'ya, "Lanetlenmiş Mālavikā ve Bakulāvalikā'yı mühürlü yüzüğümü görmedikçe serbest bırakamazsınız," diye emir vermiş.

KRAL

(İçini çeker.)

Dostum, ne olacak şimdi?

VIDŪSHAKA

(Derin bir düşünceye dalar.)

Bir çaresi bulunur.

KRAL

Söyle, nedir?

VIDŪSHAKA

(Etrafa bakar.)

Yerin kulağı vardır. Kulağınıza fısıldayacağım.

(Böyle söyledikten sonra krala yaklaşır ve kulağına fısıldar.)

İşte böyle.

KRAL

Akıllıca bir düşünce. Başarmak için elinden geleni yap.

CAYASENA

(*Girer.*)

Efendim. Kraliçe ayağındaki kırmızı sandaletleri birbirine sürterek havadar bir yerde sedire uzanmış yatıyor ve saygıdeğer hanımefendi tarafından saptırılan hikâyelerle aklı çeliniyor.

KRAL

O zaman onu ziyaret etmem için uygun bir an.

VIDŪSHAKA

Saygıdeğer efendim, siz gidin. Ben de elimde hediye ile kraliçeyi görmeye geleceğim.

KRAL

Planın hakkında Cayasena'ya bilgi ver, sonra gel.

VIDŪSHAKA

Tamam.

(*Yaklaşarak kulağına fısıldar.*)

İşte böyle.

(*Çıkar.*)

KRAL

Cayasena. Sedirin olduğu rüzgârlı yeri bana göster.

CAYASENA

Bu taraftan efendim.

(*Birlikte sedire uzanmış kraliçenin, Parivracikā'nın ve hizmetçilerin olduğu yere gelirler.*)

KRALİÇE

Saygıdeğer hanımefendi! Bu hikâye çok büyüleyici, devam edin.

PARİVRACİKĀ

(*Şöyle bir bakar.*)

Bu durumda daha sonra devam edeceğim. Zira efendimiz burada.

KRALİÇE

Ah, kocacığım!

(*Ayağa kalkmaya yeltenir.*)

KRAL

Durun, durun! Bana saygı göstermek için rahatınızı bozmayın. Altın taburede dinlendirdiğiniz halhalsız ayağınız incinirse benim de canım yanar.

DHĀRĪNĪ

Çok yaşayın efendim!

PARĪVRACĪKĀ

Çok yaşayın efendim!

KRAL

(Parivracikā'yı selamladıktan sonra oturur.)

Kraliçem acınız dayanılır gibi mi?

DHĀRĪNĪ

Kendimi şimdi daha iyi hissediyorum.

(Kutsal iple başparmağını bağlayan Vidūshaka acı içinde girer.)

VIDŪSHAKA

Yardım edin, yardım edin efendim. Beni yılan ısırıldı.

(Hepsi üzülür.)

KRAL

Eyvah, eyvah! Böyle dikkatsiz nerede geziniyordun?

VIDŪSHAKA

Kraliçeyi ziyaret etmek istiyordum. Ona hediye vermek için zevk bahçesine çiçek toplamaya gittim.

KRALİÇE

Eyvah, eyvah! Brahmanın hayatını tehlikeye sokmuşum.

VIDŪSHAKA

Bahçede aşoka çiçeklerini koparmak için uzandığımda yılan görünümündeki Ölüm Tanrısı deliğinden çıkarak beni ısırıldı. Bakın ısırığın izleri burada.

(Isırılan yerlerini gösterir.)

PARĪVRACĪKĀ

Söylendiğine göre ısırılan yeri ya kesip çıkarmak, ya dağlamak ya da kanı dışarıya akıtmak gerekirmiş. Bunlar bir kişinin hayatını koruyan çarelermiş ve yılan ısırır ısırılmaz yapılmalıymış.

KRAL

Öyleyse derhâl Dhruvasiddhi'ye haber ver Cayasena.

CAYASENA

Emredersiniz efendim.

(Çıkar.)

VIDŪSHAKA

Eyvah, eyvah! Kötülük dolu ölüm tarafından yakalandım.

KRAL

Telaşlanma, yılan muhtemelen zehirsizdir.

VIDŪSHAKA

Nasıl telaşlanmam? Ellerim, ayaklarım titriyor.

(Zehirden etkilenmiş gibi el ve ayaklarını sallar.)

KRALİÇE

Eyvah! Yılan ısırığının sonu kötüdür. Brahmana yardım edin.

(Hizmetçiler yardıma koşarlar.)

VIDŪSHAKA

(Krala bakar.)

Dostum, çocukluğumdan beri arkadaşız. Ben öldükten sonra oğulsuz kalan annemi himayenize alın.

KRAL

Korkma. Sakin ol. Doktor birazdan seni iyileştirecek.

CAYASENA

(Girer.)

Şanlı efendim. Dhruvasiddhi, Gautama'nın getirilmesini rica etti.

KRAL

Öyleyse götür. Harem ağaları sana yardım ederler.

CAYASENA

Emredersiniz efendim.

VIDŪSHAKA

(Kraliçeye bakar.)

Yaşayabilirim de, ölebilirim de. Emin değilim. Yaptığım hataları bağışlayın.

KRALİÇE

Çok yaşayın.

(*Vidūshaka ve Pratihari çıkar.*)

KRAL

Zavallı dostum. Korkak biri. Dhruvasiddhi'nin engin başarısına bile güveni yok.

CAYASENA

(*Girer.*)

Çok yaşayın efendim! Dhruvasiddhi, Udakambhavidha-na töreninin sihirli gücü sayesinde etki edecek olan ve üzerinde yılan şekli bulunan bir eşya rica etti.

KRALİÇE

Al, üzerinde gerçek bir yılan baskısı olan bir yüzük. Kulandıktan sonra bana geri ver.

(*Parmağından çıkarır.*)

(*Pratihari yüzüğü alır ve gider.*)

KRAL

Cayasena, görev başarıyla tamamlandığında derhâl bize haber ulaştır.

CAYASENA

Efendimizin emri yerine getirilecektir.

(*Çıkar.*)

PARİVRACİKĀ

Kalbimin bana söylediğine göre Gautama zehrin etkisinden kurtulacak.

KRAL

Umarım öyle olur!

CAYASENA

(*Girer.*)

Çok yaşayın kralım! Zehir etkisiz hâle geldi. Gautama yarım saat içinde sağlığına kavuşacak.

KRALİÇE

Tanrım! Bu utançtan beni koruduğun için teşekkürler.

CAYASENA

Bakan Vahataka, majestelerinden izin almak zorunda olduğu birçok iş için bir görüşme talep ediyor ve kendisini kabul etmenizi bekliyor.

KRALİÇE

Efendim işiniz bittiğine göre gidebilirsiniz.

KRAL

Tedaviniz için soğuk bir yer tavsiye ediliyor, oysa buraya güneş vuruyor. Bu yüzden yatağı başka bir yere taşıyalım.

KRALİÇE

Kızlar! Efendimizin emirlerini yerine getirin.

(*Kraliçe, Parivracikā ve hizmetçi kızlar çıkar.*)

KRAL

Cayasena beni gizli yoldan pramada bahçesine götür.

CAYASENA

Bu taraftan efendim.

KRAL

Cayasena, Gautama işini tamamlamış mıdır?

CAYASENA

Kesinlikle efendim.

KRAL

Heyecan dolu kalbim planın istediğim şekilde sonuca ulaştığını hissediyor.

VIDŪSHAKA

(*Girer.*)

Tebrik ederim saygıdeğer efendim. Planımız hayırlısıyla tamamlandı.

KRAL

Cayasena sen de artık görevine dön.

CAYASENA

Emredersiniz efendim.

(*Çıkar.*)

KRAL

Dostum! Madhavika akılsız olmalı. Hiç şüphelenmedi mi?

VIDŪSHAKA

Kraliçenin mühürlü yüzüğünü gördükten sonra nasıl şüphelenebilir ki?

KRAL

Mühürlü yüzükten söz etmiyorum. Mahkûmların niçin serbest bırakıldığını, kraliçenin bütün kişisel hizmetçileri dururken niçin sana yetki verdiğini sormadı mı? Buna benzer sorular sormuş olmalı.

VIDŪSHAKA

Elbette sordu. Ancak benim gibi çılgın, rahat ve kolay konuşan biri için ona cevap vermek zor olmadı.

KRAL

Ne dedin?

VIDŪSHAKA

Ona “kâhinlerin krala yıldızının kötü etki altında olduğunun söylediğini, bunu duyunca kraliçenin Īrāvati'nin etkisinden kurtularak bütün mahkûmların serbest bırakılmasını emrettiğini” söyledim.

KRAL

(*Vidūshaka'yı kucakladı.*)

Dostum. Sen gerçekten bana sadıksın. Aslında bu sadece bir arkadaşın zekâsını değil, aynı zamanda kurnazlığın başarısını da gösteriyor.

VIDŪSHAKA

Acele edin efendim. Mālavikā ile arkadaşını yazlık eve yerleştirdikten sonra sizi görmeye geldim.

KRAL

Ona hoş geldin diyeceğim. Yola çıkalım.

VIDŪSHAKA

Beni takip edin. İşte yazlık ev.

KRAL

(*Endişeyle.*)

Īrāvati'nin hizmetçisi arkadaşın Çandrika elinde çiçeklerle bize doğru geliyor. Hadi duvarın arkasına saklanalım.

VIDŪSHAKA

Hırsızlar ve âşıklar ay ışığından sakınmalı.
(*Her ikisi de gizlenir.*)

KRAL

Gautama, galiba o beni bekliyor. Gel pencereye yakın duralım ve bakalım.
(*Her ikisi de durur ve bakarlar.*)
(*Sonra Mālavikā ve Bakulāvalikā girer.*)

BAKULĀVALİKĀ

Gel, kralın önünde eğil.

KRAL

Sanırım, ona benim resmimi gösteriyor.

MĀLAVİKĀ

(*Neşeyle.*)

Saygılar efendim.

(*Kederle kapıya bakar.*)

Arkadaşım beni aldatıyorsun.

KRAL

Dostum! Hanınefendinin sevinci ve kederi beni avutuyor. Şu anda yüzünde âşık birinin ifadesi var. Tıpkı biri gün doğumunu ve diğeri de gün batımını anlatan iki beyaz nilüfer çiçeğinin hâli gibi.

BAKULĀVALİKĀ

İşte! Efendimizin bir resmi var burada.

HER İKİSİ

(*Selam verirler.*)

Çok yaşayın kralım!

MĀLAVİKĀ

Arkadaşım. Bugüne kadar kral kadar yakışıklı birini görmedim. Resme gözümü alamadan hayranlıkla bakıyorum.

VIDŪSHAKA

Duydunuz mu efendim? Resminizde görüldüğünüz kadar yakışıklı birini görmediğini söylüyor. Boşuna gençlik

telaşına kapılıyorsunuz. Değerli mücevherlerle dolu bir kutu gibisiniz.

KRAL

Dostum! Kadınlar merak dolu olmalarına karşın doğalarında utangaçlık da vardır. Bak! Onlar âşıklarına tümüyle güzel görünmeyi isterler ve onlara ilk önce gözlerinin uçlarıyla bakarlar.

MĀLAVĪKĀ

Kralın sevgi dolu bakışlarını çevirdiği kız kimdir?

BAKULĀVALĪKĀ

Yanında ayakta duran Īrāvati'dir.

MĀLAVĪKĀ

Diğer kraliçeleri ihmal edip sadece birine gözlerini ayırmadan baktığı için efendimiz bana biraz kaba göründü.

BAKULĀVALĪKĀ

(*Kendi kendine.*)

Efendimizin resimdeki hâli yüzünden kıskançlık gösteriyor. Onun bu komik hâliyle biraz eğleneceğim.

(*Yüksek sesle.*)

Arkadaşım, o kralın gözdesidir.

MĀLAVĪKĀ

Niçin kendi kendime acı çektiriyorum?

(*Kıskançlıkla döner.*)

KRAL

Dostum bak! Kaşlarını çatmasıyla alnındaki çizgiler belirginleşti ve alt dudağını titreterek kıskançlıkla yüzünü çevirdi. Sanki öğretmeninden bir âşıkın hatası karşısında kızgınlığını dizginlemeyi öğrenmiş gibi.

VIDŪSHAKA

Şimdi onun itirafına hazır olun.

MĀLAVĪKĀ

Saygıdeğer Gautama da burada onu bekliyor.

(*Yüzünü başka yana çevirmeyi dener.*)

BAKULĀVALĪKĀ

Dur Mālavikā. Eminim artık kızgın değilsin.

MĀLAVİKĀ

Eğer düşünürsen uzun zaman kızgın olmak basitliktir.
Öfkemi dindirmeye çalışacağım.

KRAL

(*Yaklaşarak.*)

Resimdeki durum için bana öfkelenen lotus gözlü, bu ne demek? Şüphesiz kendisini sana adanmış bir kölenim.

BAKULĀVALİKĀ

Çok yaşayın efendim!

MĀLAVİKĀ

(*Kendi kendine.*)

Efendimize resmi yüzünden kıskançlık göstermem ne kadar tuhaf!

(*Yalvararak ellerini kavuşturur, yüzü kızarır.*)

(*Kral aşkın tedirginliği içindedir.*)

VĪDŪSHAKA

Efendim! Nasıl böyle duygusuz görünüyorsunuz?

KRAL

Çünkü senin arkadaşlığına güvenilmez.

VĪDŪSHAKA

Küçük hanıma güven duymadığınızı ağzınızdan kaçırdınız.

KRAL

Dinle. Rüyamda Mālavikā gözlerimin önünde öylece dururken bir anda kayboldu. Kollarından sıkıca tutmama rağmen ellerimin arasından kaydı gitti. Ona güven duyduğum böyle tatlı bir beraberlikte aşk tarafından işkence görmeyi kabul etmem nasıl mümkün olabilir?

BAKULĀVALİKĀ

Arkadaşım, öyle görünüyor ki efendimizi hayal kırıklığına uğratmışsın, şimdi tekrar güvenini kazan.

MĀLAVİKĀ

Arkadaşım, çok şanssız bir kadınıym. Rüyada bile olsa kralın böyle sert olması beni çok mutsuz etti.

BAKULĀVALĪKĀ

Efendimiz buna bir cevap vermelisiniz.

KRAL

Ne söyleyebilirim? Arkadaşına aşk ateşinin huzurunda efendisi olarak değil, bir hizmetçi gibi kendimi verdim.

BAKULĀVALĪKĀ

Minnettarız.

VIDŪSHAKA

(*Aceleyle yürür.*)

Bakulāvalikā burada genç aşoka ağacının sürgünlerini kemiren bir geyik var. Gel, gidip onu kovalım.

BAKULĀVALĪKĀ

Tamam.

(*Çıkar.*)

KRAL

Dostum. Bu saate bu yolda bize eşlik ederken tetikte olmalısın.

VIDŪSHAKA

Bu Gautama'nın vazifesidir.

BAKULĀVALĪKĀ

(*Yürür.*)

Saygıdeğer Gautama, ben göle gideceğim. Sen kapıyı korursun.

VIDŪSHAKA

Tamam.

(*Bakulāvalikā çıkar.*)

Ben bu kristal taşın üzerine uzanacağım.

Bu mükemmel taşa dokunmak ne hoş bir duygu.

(*Uyuyakalır.*)

(*Mālāvikā sinirli sinirli ayakta durur.*)

KRAL

Güzel kız! Bu korkuyu bırak. Uzun zamandır aşkın için çabalayan ben, bir mango ağacıyım. Sen de bana sarılmış bir sarmaşıksın.

MĀLAVİKĀ

Kraliçenin korkusuyla sevgimi gösteremem.

KRAL

Sevgilim. Korkmana gerek yok.

MĀLAVİKĀ

(Alaycı bir şekilde.)

Genç kraliçenin huzurunda korkmayan efendimizin gücünü gördüm.

KRAL

Sevgilim! Eşlerimin hepsine eşit sevgi göstermeliyim. Bütün hayatım seni elde etmeye bağlı.

(Onu kucaklamaya çalışır, Mālavikā kaçar.)

(Kendi kendine.)

Gerçekte aşkın etkisi altındaki genç kızların davranışları çekicidir. Zira korkudan titreyerek, giysisini açmamı engelledi. Utancından göğüslerini elleriyle örttü ve onu öpmeye çalıştığım sırada güzel kirpikli gözlerinin parladığı yüzünü çevirdi. Onun özlemiyle dolu olmama karşın reddetmesi bile beni memnun etti.

(Īrāvātī ve Nīpunikā girer.)

ĪRĀVATĪ

Nīpunikā, Çandarika gerçekten saygıdeğer Gautama'yı yazlık evin önünde tek başına uyurken gördüğünü söyledi mi?

NĪPUNİKĀ

Hanımın size nasıl yanlış bilgi verebilirim?

ĪRĀVATĪ

Hadi oraya gidip kocamın sevgili arkadaşını tehlikeden kurtaralım.

NĪPUNİKĀ

Hanımın sözleri henüz bitmemiş gibi görünüyor.

ĪRĀVATĪ

Resimden etkilenen kocam sakinleştirilmeli.

NĪPUNİKĀ

Niçin kralı siz sakinleştirmiyorsunuz ki?

İRĀVATĪ

Aptal kız, kocamın kalbi resimde çizilen kişi için çarpıyor. Benim adımım ise sadece ona karşı yaptığım kabalığı telafi eder.

NĪPUNĪKĀ

Bu taraftan efendim.

(İkisi birlikte yürürler.)

(İçeriye hizmetçi bir kız girer.)

HİZMETÇİ KIZ

Çok yaşayın efendim! Kraliçe, “Kıskançlık yapmak için uygun zaman değil. Hapse atılan Mālavikā ve arkadaşının kurtarılması kocamız için iyi olacak diye düşünüyorsa ben de kabul ederim. Bana ne yapmak istediğini söylesin,” dedi.

İRĀVATĪ

Nagarika, kraliçeye şöyle söyle: “Ben kimim ki kraliçeye emir vereyim. Hizmetçileri zincire vurdurarak bana karşı lütfkârlıkta bulunmuştu. Dünyada kim beni böyle güzel sözlerle onurlandırabilir?”

HİZMETÇİ KIZ

Aynen ileteceğim efendim.

NĪPUNĪKĀ

(Etrafa bakınarak yürür.)

Saygıdeğer efendim, işte Gautama yazlık evin kapısında dinlenirken uyuyakalmış, tıpkı sokaktaki bir boğa gibi.

İRĀVATĪ

Ah felaket! Umarım hâlâ zehrin zararlı etkisi altında değildir.

NĪPUNĪKĀ

Yüzündeki ifadeye bakılırsa canlı. Dhruvasiddhi tarafından tedavi edildi. Bu nedenle korkacak bir şey yok.

VĪDŪSHAKA

(Uykusunda konuşur.)

Küçük hanım Mālavikā.

NĪPUNĪKĀ

Saygıdeğer efendim duydunuz mu? Bu kurnaz sefile kim güvenebilir? Karnını sizin sayenizde doyuruyor, ama rüyasında Mālavikā'ya sesleniyor.

VIDŪSHAKA

Sen Īrāvātī'yi gölgede bırakırsın.

NĪPUNĪKĀ

Bu terbiyesizlik saygıdeğer efendim. Sütunun arkasına saklanıp, yilandan korkan bu sefil Brahmanı yılan benzeyen bu dal ile korkutacağım.

ĪRĀVATĪ

Bu nankör hilebaz bunu hak ediyor.

(*Nipunikā, sopayı Vidūshaka'nın üstüne atar.*)

VIDŪSHAKA

(*Birden uyanır.*)

Yardım edin, yardım edin! Ey arkadaşım! Bana bir yılan saldırdı.

KRAL

(*Ona doğru koşar.*)

Dostum korkma, korkma.

MĀLAVĪKĀ

(*Onu izler.*)

Efendim, dikkatsizce birdenbire koşmayın. Orada bir yılan olduğunu söylüyor.

ĪRĀVATĪ

Bak, bak! Kral buraya doğru koşuyor.

VIDŪSHAKA

(*Yüksek sesle güler.*)

Ne?! Sadece bir dal! Buna rağmen ketaki dikenlerinin bir yılanın diş izlerini bıraktığını ve ısırığının meyvesini topladığımı düşünüyorum.

(*Perdeyi iterek girer.*)

BAKULĀVALĪKĀ

Efendim daha öteye gitmeyin. Burada yılan gibi kıvrıla kıvrıla hareket eden bir şey var.

İRĀVATĪ

(*Sütunun arkasından krala görünür.*)

Bir çiftin gün ortasında hiç engele takılmadan buluşması
bir başarı mı?

(*Herkes şaşkın bir şekilde Īrāvati'ye bakar.*)

KRAL

Sevgilim, bu ilginç bir selamlama şekli.

İRĀVATĪ

Bakulāvalikā bir arabulucu olarak sözünü tamamen yerine getirdin, tebrik ederim.

BAKULĀVALĪKĀ

Saygıdeğer efendim! Memnun oldum. Kurbağalar ses çıkardığından mı Īndra yeryüzünü unuttu?

VIDŪSHAKA

Öyle değil. Kral sizin kabalığınızı görmezden geldi, ama siz barışmadınız.

İRĀVATĪ

Ne yapabilirim? Kızgınlım.

KRAL

Nedensiz kızgınlık size göre değil. Ey sarı saçlı, bir an için bile olsa neden öfkeye kapıldınız? Söyleyin bana, vakti geldiğinde Rahu⁹ ayı karartmazsa nasıl gece olabilir?

İRĀVATĪ

(*Öfkeyle.*)

Kocamın bir neden olmadığını söylemesi doğaldır. Ama benim mutlu geleceğime başka biri karar verdiğinde kendimi gülünç duruma düşürecek de olsam öfkelenirim.

KRAL

Siz farklı düşünüyorsunuz. Bana göre öfkeniz gerçekten nedensiz. Hizmetçiler bir suç işlediklerinde bile bayram günlerinde hapsedilmemeli. Bu düşünceyle serbest bıraktım, onlar da bana saygı göstermeye geldiler.

9 Ayı ve güneşi zapt eden kötü ruh.

İRĀVATĪ

Nipunikā kraliçeye git ve ona de ki: “Bugün beni desteklemesi gereken gündür.”

NĪPUNĪKĀ

Emredersiniz.

(Çıkar.)

VĪDŪSHAKA

(Kendi kendine.)

Ah! İstenmeyen bir şey oldu. Kafesten kaçan güvercin çaylağın ağına düştü.

NĪPUNĪKĀ

(Girer.)

Kraliçem, tesadüfen karşılaştığım Madhavika bana dedi ki:
(Kulağına fısıldar.)

Bu şekilde oldu.

İRĀVATĪ

(Kendi kendine.)

Şimdi her şey açık. Bu oyunu hilekâr Brahman oynadı.
(Vidūshaka'ya bakarak yüksek sesle.)

Bu aşk bakanlığının politikasıdır.

VĪDŪSHAKA

Hanımfendi. Eğer oyun oynamış olsaydım, gāyatrāyi¹⁰ unutmazdım.

KRAL

(Kendi kendine.)

Bu zor durumdan kendimi nasıl kurtaracağım?
(Kapı görevlisi kadın Cayasena girer.)

CAYASENA

(Telaşla.)

Efendim. Prenses Vasulakshmi topun peşinde koşarken kahverengi kısa kuyruklu bir maymun onu korkutmuş. Kuvvetli rüzgârda sallanan bir yaparak gibi titreyerek kraliçeye sığınmış, ama yine de sakinleşmemiş.

¹⁰ Şiir ölçüsü.

KRAL

Ah! Korku çocukların doğasında vardır.

İRĀVATĪ

(Heyecanla.)

Hadi hemen gidip daha fazla korkmadan onu yatıştır-
lım.

KRAL

Gidelim.

(Telaşla yürür.)

VIDŪSHAKA

(Kendi kendine.)

Çok iyi oldu. Kahverengi maymun sizi bu sıkıntılı du-
rumdan kurtardı.

*(Kral, arkadaşı, Īrāvati, Nipunikā
ve kapı görevlisi kadın Cayasena çıkar.)*

MĀLAVĪKĀ

Arkadaşım, kraliçeyi düşününce kalbim çarpıyor. Nasıl
bir açıklama yapacağımı bilemiyorum.

BİR SES

(Perdenin arkasından.)

Mükemmel, mükemmel! Altın aşoka ağacı onun bek-
lediğinden önce, beş gece sona ermeden tomurcuklarla
kaplandı. Gidip kraliçeye bilgi vereyim.

(Her ikisi de bunu duyunca çok memnun olurlar.)

BAKULĀVALĪKĀ

Hadi arkadaşım, yürekli ol. Kraliçe her zaman doğru
söyler.

MĀLAVĪKĀ

Pramada bahçesinin bahçıvanının arkasından gidelim.

BAKULĀVALĪKĀ

Tamam, gidelim.

(Birlikte çıkarlar.)

V. Perde

(Bahçivan kadın Madhukarika girer.)

MADHUKARİKA

Süslenmesi tamamlanan altın aşoka ağacının çevresine sediri yaptım. Kraliçeye emrini yerine getirdiğime dair hemen bilgi vereceğim.

(Yürür.)

Ey kader! Mālavikā'ya merhamet et. Küçük hanıma çok öfkelenen kraliçe altın aşokanın sürgünleri hakkında bilgi verdiğimde ona lütufkâr davranacak. Kraliçe nerede olabilir acaba?

(İleriye doğru bakar.)

Kraliçenin hizmetçilerinden kambur Sarasaka burada. Ona sorayım.

(Kambur hizmetçi girer.)

MADHUKARİKA

(Ona yaklaşarak.)

Sarasaka nereye gidiyorsun?

SARASAKA

Ey Madhukarika, vedik bilime sahip brāhmanlara daks-hina verilir. Ben de bu ücreti saygıdeğer aile rahibine vermeye gidiyorum.

MADHUKARİKA

Ne oldu ki?

SARASAKA

Prens Vasumitra'nın ordu komutanının kurban atına koruyucu olarak atandığını duyunca kraliçe rahibe on sekiz suvarna altını değerinde dakshina hediye etti. Bu ona yaşamı boyunca yeter.

MADHUKARĪKA

Anladım. Kraliçe şimdi nerede? Ne yapıyor?

SARASAKA

Kutsal toplantı salonunda oturmuş Vidarbha ülkesindeki erkek kardeşi Vīrasena'nın ona gönderdiği ve elçi tarafından okunan mektubu dinliyor.

MADHUKARĪKA

Vidarbha kralından yeni haberler mi var?

SARASAKA

Duyduğuma göre kralın şanlı ordusuna komutanlık eden Vīrasena, Vidarbha kralını yenmiş ve kralın akrabası Mādhavasena hapisten kurtulmuş. Bir elçiyle krala hediye olarak çok değerli mücevherler, arabalar ve becerikli hizmetçi kızlar göndereceğini ve onun yarın majesteleriyle görüşeceğini duydum.

MADHUKARĪKA

Haydi, sen şimdi işini yap. Ben de kraliçeyi göreyim.

(İkisi birlikte çıkar.)

(Kapı görevlisi kadın Cayasena girer.)

CAYASENA

Kraliçe emir verdi. "Aşoka ağacının çiçeklerinin zenginliğini birlikte izlemek istediğimi kocama söyle," dedi. Şimdi gidip kralın işlerinin bitmesini bekleyeceğim.

(Yürür.)

(Sahnenin arkasından iki saz şairinin sesi gelir.)

BİRİNCİ SAZ ŞAİRİ

Çok şükür efendimiz, ordunuz sayesinde düşmanlarımızın başı ezildi. Guguk kuşunun tatlı sesinin alıp götürdüğü Aşk Tanrısı'nın bedeninde Vidişa nehrinin kıyısındaki

bahçede zaman geçiriyoruz. İyi dilekleri yerine getiren ey yüce kişi! Varada nehrinin kıyısındaki ağaçlara bağladığınız şanlı fillerinizi birlikte güçlü düşmanlarınızı yola getirdiniz. Ey iyilikleri bahşeden yüce kişi!

İKİNCİ SAZ ŞAİRİ

Bir tanrıya benzeyen kralın başarıları ünlü şairler tarafından bir şarkı ile kutlandı. Tıpkı şehir kapısının kilitle-ri kadar güçlü olan kollarıyla Rukmini'yi zorla kaçırان Krishna gibi ordunuz sayesinde Vidarbha kralının krallı-ğını elinden aldınız.

CAYASENA

Kral bu tarafa doğru geliyor. Saygılarımı sunduktan sonra huzurundan çekileceğim ve terasın önündeki kemerin altında bekleyeceğim.

(Orada durur.)

(Kral arkadaşıyla birlikte girer.)

KRAL

Sevgilimi düşünmek onunla birlikte olmaktan daha kolaydır. Ordularımın Vidarbha kralını yendiğini duydum, kalbim tıpkı güneş ışınları tarafından ezilen lotus gibi acı çekiyor, ama aynı zamanda mutlu.

VIDŪSHAKA

Bana kalırsa efendim tamamen mutlu olacak.

KRAL

Nereden biliyorsun?

VIDŪSHAKA

Bugün kraliçenin Kaushikî'ye, "Saygıdeğer hanımefendi Mālavikā'nın düğün elbisesi üstünde," dediğini duydum. O Mālavikā'yı özel olarak süsledi. Hanımefendi belki de arzunuzu yerine getirecek.

KRAL

Dileklerime uygun hareket ederek kıskançlıktan vazgeçen kraliçe Dhārini'nin bu son davranışından doğru karara vardığı anlaşıyor.

CAYASENA

(*Yaklaşarak.*)

Şanlı efendimiz! Kraliçe, “Aşoka ağacının çabalarım sayesinde açan muhteşem çiçeklerinin tarafınızdan görülmesini istiyorum,” diyerek size bu mesajı gönderdi.

KRAL

Kraliçe burada mı?

CAYASENA

Evet efendim. Kraliçe başta Mālavikā olmak üzere haremdeki nedimeleriyle birlikte sizi bekliyor.

KRAL

(*Neşeyle Vidūshaka'ya bakar.*)

Cayasena, yolu göster.

CAYASENA

Bu taraftan efendim, bu taraftan.

(*Hepsi yürür.*)

VIDŪSHAKA

(*Bakar.*)

Arkadaşım, gençliğin zevk bahçesinde geçmiş gibi görünüyor.

KRAL

Doğru. Çevreye yayılan kurabaka çiçekleri, meyveleri yarılmış mango ağaçları, düşüncede ise sonu yaklaşan gençlik mevsiminin özlemi yatıyor.

VIDŪSHAKA

(*Döner.*)

İşte çiçeklerinin dalları mücevherlerle süslediği altın aşoka ağacı. Saygıdeğer efendim ona bakın.

KRAL

Nadir güzellikte çiçekleriyle tomurcuklanmış aşoka ağacı baharın şanını yansıtıyor.

VIDŪSHAKA

Keyfiniz yerinde. Burada olmamıza rağmen, Dhārinī Mālavikā'yı yanında tutuyor.

KRAL

(*Neşeyle.*)

Bak dostum. Tıpkı eline almayı unuttuğu nilüfer çiçeğiyle yeryüzüne inmiş Tanrıça Lakshmī gibi kraliçe de ayağa kalkmış, kibarca beni bekliyor.

(*Dhārinī, Parivracikā, Mālavikā
ve hizmetçiler sıra ile girer.*)

MĀLAVİKĀ

(*Kendi kendine.*)

Neden düğün elbisemi giydiğimi biliyorum. Ama su yüzündeki nilüfer çiçeği yaprakları gibi kalbim titriyor, aynı zamanda sol gözüm seğiriyor.

VIDŪSHAKA

Ey arkadaşım. Küçük hanım Mālavikā düğün elbisesi içinde herkesten daha güzel görünüyor.

KRAL

Görüyorum. Çok uzun olmayan ipek bir elbise ve taktığı mücevherlerle tıpkı burçların ve yükselen ayın açıkça seçildiği Çaitra ayında¹¹ bir gece gibi görünüyor bana.

KRALİÇE

(*Yaklaşarak.*)

Çok yaşayın kocacığım.

VIDŪSHAKA

Saygıdeğer efendim.

PARIVRACİKĀ

Çok yaşayın kralım.

KRAL

Saygıdeğer hanımefendi. Sizi selamlıyorum.

PARIVRACİKĀ

Dilekleriniz yerine gelsin.

KRALİÇE

(*Gülümser.*)

Efendim! Bu aşoka ağacı hareminizdeki genç kızlarla birlikte sizin için bir buluşma yeri olarak hazırlandı.

¹¹ Bahar mevsiminin ikinci ayı.

VIDŪSHAKA

Gelin dostum, bu sizin için büyük bir hediye oldu.

KRAL

(*Utangaçlıkla aşoka ağacına doğru yürür.*)

Aşoka ağacı kraliçenin lütuflarını hak ediyor, çünkü güzel İlkbahar Tanrıçası'nın emirlerini hiçe sayarak çiçek açmasında çabanızın büyük önemi vardır.

VIDŪSHAKA

Ey arkadaşım! Rahat ol. Gençlikle dolu olan ona bak.

KRALİÇE

Kime?

VIDŪSHAKA

Hanımefendi, altın aşoka ağacının muhteşem çiçeklerine bakın demek istedim.

(*Hepsi oturur.*)

KRAL

(*Mālavikā'ya bakarak kendi kendine.*)

Ne acı. Kaderde ayrılık var. Tıpkı çakravaka kuşu gibiyim, sevgilim de benim dişim gibi. Beraberliğimize izin vermeyen Dhārinī ise tıpkı gece.

(*Teşrifatçı girer.*)

TEŞRİFATÇI

Çok yaşayın efendim. Bakan ricada bulunarak dedi ki, "Vibardha ülkesinden gelen, sanatta yetenekli iki kız yolculukta yoruldukları için efendimize hemen sunulamadı. Majestelerinin huzuruna çıkmadan önce dinlenmeleri sağlandı. Artık onlar emirlerinizi duymaktan memnun olacaklar."

KRAL

Getirin bakalım.

TEŞRİFATÇI

Emredersiniz efendim.

(*Çıkar ve onlarla birlikte geri döner.*)

Bu taraftan, bu taraftan küçük hanımlar.

BİRİNCİ KIZ

(Fısıldar.)

Arkadaşım Madanika, bu masal gibi hükümdar sarayına girdiğimden beri içim huzur doldu.

İKİNCİ KIZ

Cyotsnika. Ben de öyle hissediyorum. Ünlü bir deyiş vardır: Kalbin durumu gelecek mutluluğu ya da hüznü gösterir.

BİRİNCİ KIZ

Kesinlikle doğru bir söz.

TEŞRİFATÇI

Majesteleri kraliçe ile birlikte oturuyor. Küçük hanımlar artık efendimizin huzuruna çıkabilirsiniz.

(İkisi birlikte ilerler.)

(Mālavikā ve Parivracikā genç kızları görünce birbirlerine bakarlar.)

İKİSİ BİRDEN

Çok yaşayın kralım! Çok yaşayın kraliçem!

(Kralın emri ile otururlar.)

KRAL

Hangi konuda yeteneklisiniz?

İKİSİ BİRDEN

Efendim. Müzikte yetenekliyiz.

KRAL

Kraliçem birini seç.

KRALİÇE

Mālavikā buraya bak. Müzikte sana eşlik etmesi için hangisini istersin?

İKİSİ BİRDEN

(Mālavikā'ya bakarlar.)

Aaa prenses!

(Saygı ile eğilirler.)

Çok yaşayın, çok yaşayın prenses!

(Birlikte gözyaşı dökerler.)

(Herkes hayret içinde bakar.)

KRAL

Siz kimsiniz ve bu küçük hanım kim?

İKİSİ BİRDEN

Efendim, bizim prensesimiz.

KRAL

Ne demek oluyor bu?

İKİSİ BİRDEN

Saygıdeğer efendim! Dinleyin. Mālavikā, şanlı ordunuz Vidarbha kralına boyun eğdirdikten sonra hapisten çıkarılan Prens Mādhavasena'nın en küçük kız kardeşidir.

KRALİÇE

Aman Tanrım! O bir prenses! Ayakkabı olarak kullanması için ona sandal ağacı verdim.

KRAL

Hanımefendi bu duruma nasıl düştü?

MĀLAVİKĀ

(İçini çekerek, kendi kendine.)

Alın yazısı.

İKİNCİ KIZ

Saygıdeğer efendim dinleyin. Prensimiz kuzeninin tehlikeli gücünü hissedince bakanı saygıdeğer Sumati'yle birlikte büyük bir gizlilik içinde biz hizmetçilerin kaçmasını sağladı.

KRAL

Bunu daha önce duymuştum. Sonra ne oldu?

İKİSİ BİRDEN

Efendim. Ayrıldıktan sonra ne olduğunu bilmiyoruz.

PARİVRACİKĀ

Daha sonra olan şanssızlığı ben anlatayım.

İKİSİ BİRDEN

Prensес! Bu ses saygıdeğer Kaushikī'nin sesi gibi geliyor kulağımıza.

MĀLAVİKĀ

Evet, çünkü o.

İKİSİ BİRDEN

Çileci elbisesi giymiş olan saygıdeğer Kaushikī'yi tanımakta zorlandık. Saygıdeğer hanımefendi sizi selamlıyoruz.

PARİVRACİKĀ

Çok yaşayın!

KRAL

Ne? Tanışıyor musunuz?

PARİVRACİKĀ

Elbette.

VIDŪSHAKA

Saygıdeğer kişi bize Mālavikā'nın hikâyesini anlatın.

PARİVRACİKĀ

(Heyecanla.)

Dinleyin o zaman efendim. Mādhavasena'nın bakanı olan Sumati benim ağabeyimdir.

KRAL

Tamam, lütfen devam edin.

PARİVRACİKĀ

Beni ve erkek kardeşi sizinle evlilik anlaşması yapan prensesi kaçırdıktan sonra, hep birlikte Viduṣa'ya giden bir kervana katıldık.

KRAL

Daha sonra ne oldu?

PARİVRACİKĀ

Tüccar kervanı gün boyu yol aldıktan sonra dinlenmek için ormanda mola verdi.

KRAL

Sonra?

PARİVRACİKĀ

Sonra ellerinde oklarla çığlıklar atarak haydutlar ortaya çıktı. Göğüslerinde ok dolu kılıflar vardı. Kulaklarına tavus kuşu tüyleri takmışlardı. Birden korkunç bir saldırıya geçtiler.

(Mālavikā korkar.)

VIDŪSHAKA

Korkmayın, saygıdeğer hanımefendi geçmiş olayları anlatıyor.

KRAL

Sonra ne oldu?

PARĪVRACĪKĀ

Tüccarların yanındaki savaşçılar kısa bir mücadeleden sonra kaçtılar.

KRAL

Saygıdeğer hanımefendi bu üzücü olayı yeni duyuyorum.

PARĪVRACĪKĀ

Sonra ağabeyim, prensin sevgili bakanı hayatı pahasına prensesi haydutların elinden kurtardı.

BİRİNCİ KIZ

Yazık! Sumati ölmüş.

İKİNCİ KIZ

Böylece prensese ne olduğu anlaşıldı.

(*Parivracikā ağlamaya başlar.*)

KRAL

Her ölümlü hayatın gelip geçen bir konuğudur. Şerefli kardeşin efendisine karşı görevini yerine getirdi. Onun için üzülmeyin. Sonra ne oldu?

PARĪVRACĪKĀ

Sonra, bilincimi kaybetmişim, kendime geldiğimde Mālavikā'yı göremedim.

KRAL

Yazık! Saygıdeğer bir kişinin böyle acı çekmesi çok üzücü.

PARĪVRACĪKĀ

Kardeşimin ölü bedenini ateşe verdikten sonra acı içinde ülkenize geldim ve bu kahverengi süsleri takarak çileci olarak yaşadım.

KRAL

İyi bir insan için uygun bir davranış. Sonra ne oldu?

PARĪVRACĪKĀ

Sonra bu küçük hanımı ormancılar Vīrasena'ya, o da kraliçeye verdi. Kraliçenin sarayına kabul edilince onu tekrar gördüm. Benim hikâyem bu kadar.

MĀLAVĪKĀ

(*Kendi kendine.*)

Acaba efendimiz şimdi ne söyleyecek?

KRAL

Ah! Nasıl utanç verici bir felaket, çünkü bir ipeklinin banyo eşyası olarak kullanılması gibi, değerli kraliçelik unvanını taşıyan bu küçük hanım bir hizmetçi gibi kullanıldı.

KRALİÇE

Saygıdeğer hanımefendi, Mālavikā'nın soylu bir aileden geldiğini söylemeyerek doğru davranmadınız.

PARĪVRACĪKĀ

Tanrı korusun! Böyle söylemeyin. Sessiz kalmamın bir sebebi var.

KRALİÇE

Ne sebebi olabilir?

KRAL

Eğer öyleyse bunun ne olduğunu söyleyin.

PARĪVRACĪKĀ

Dinleyin. Geçimini kâhinlik yaparak kazanan bir aziz, bu küçük hanıma değerli bir kocayla evlenmeden önce bir yıl köle olarak yaşayacağını daha babası hayattayken benim yanımda söylemişti. Bu şaşmaz kehanete göre sizin hizmetinizde görevini yerine getirmeliydi. Bu yüzden zamanını bekledim ve doğru davrandığımı düşünüyorum.

KRAL

O hâlde doğru yapmışsınız.

TEŞRİFATÇI

Efendim. Başka bir konuyu söylememe izin verilmedi. Bakan sizden ricada bulunarak, Vidarbha ile ilgili konu-

ları nasıl çözümleyeceğine karar verdiğini ve efendimizin de fikrini öğrenmeyi dilediğini söyledi.

KRAL

Maugalya, şerefli kuzenler Yacnasena ve Mādhavasena için ay ve güneş yönetimi olarak çift krallık kurulmasını diliyorum. Varadi nehri kıyısında, biri kuzeyde ve biri güneyde olmak üzere iki ayrı yönetim olsun. Tıpkı onlar gece ve gündüz gibi birbirlerinden farklı olsunlar.

TEŞRİFATÇI

Efendim, bunu bakanlara ileteceğim.

(Kral eliyle onaylar. Teşrifatçı çıkar.)

BİRİNCİ KIZ

(Gülümseyerek.)

Prenses! Prensın krallığın yarısını kuracak olmasını kutlarım.

MĀLAVİKĀ

En önemlisi ölüm tehlikesinden kurtulmuş olmam.

(Teşrifatçı girer.)

TEŞRİFATÇI

Çok yaşayın majesteleri! Efendim, bakan nezaketle şöyle cevap verdi: “Majestelerinin düşüncesinden mutluluk duyduk. Bakanlar da aynı düşüncededir. Krallık aralarında eşit pay edildiği için güçleri karşılıklı olarak sınırlanan iki kral herhangi bir soruna neden olmadan emirlerinize itaat edecekler. Böylece karşılıklı zapturapt altında, bir sürücünün gözetiminde aynı yükü çeken iki at gibi zararsız olacaklar.”

KRAL

Bakanlara söyle. General Vīrasena’ya durumu bildiren bir mektup göndersinler.

TEŞRİFATÇI

Emredersiniz efendim.

(Çıkar, ama elinde bir mektup ve hediye ile tekrar girer.)

Emirleriniz yerine getirildi. Bu arada majestenin generali Puşpamitra'dan bir hediye ve bir de mektup geldi.

(Kral kalkar. Hediyeği hizmetçilerin elinden nezaketle alır ve mektubu açıp gösterir.)

KRALİÇE

(Kendi kendine.)

Ah! Kalbimiz Puşpamitra'dan gelen haberlerle aydınlanacak. Mektup sayesinde Vasumitra hakkında bir şeyler öğreneceğim. Oğlum ordu komutanı tarafından gerçekten sorumluluk isteyen bir makama atandı.

KRAL

(Oturur, okur.)

Her şey gönlünüzce olsun. Kurbanın koruyucusu olan Agnimitra'nın oğlunu sevgi ile kucaklayan ordu komutanı Puşpamitra kurban ile ilgili olarak şöyle diyor: Kurban atı Prens Vasumitra ve onunla birlikte yüz prensin koruması altındaydı. Serbest bırakılan at bir yıl içinde geri döndü. At güneyde Sindhu nehri kıyısında gezinirken Yavanaların süvari bölüğünce korundu. Sonra iki ordu arasında şiddetli bir savaş oldu.

(Kraliçenin canı sıkılır.)

Bu nasıl olur?

(Mektubu okumaya devam eder.)

Güçlü okçu Vasumitra düşmanları yenerek, benim soylu atımı kurtardı.

KRALİÇE

Ahh! Çok sevindim.

KRAL

(Mektubun kalan kısmını okur.)

Şimdi onun Anshuman'ın Sagara'ya geri getirişi gibi getirdiği atı kurban edeceğim. Artık dargınlığı bir yana bırakıp vakit geçirmeden kurban törenini izlemeye gelin.

PARIVRACİKĀ

Oğlunuzun başarısından dolayı her ikinizi de kutlarım. Kocanız sayesinde kocası kahraman olan soylu eşlerin

başı olarak anılıyordunuz. Şimdi oğlunuz sayesinde bir kahramanın annesi olarak da anılacaksınız.

VIDŪSHAKA

Hanımefendi, sevgili oğlunuz babasının izinden gittiği için çok mutlu oldum.

PARĪVRACĪKĀ

Elbette genç bir fil muhteşem fili örnek alır.

TEŞRĪFATÇI

Efendim, prensin böyle bir kahramanlık göstermesi bizi şaşırtmamalı. Uyluktan doğan birinin¹² suyu ateşle tükettiği gibi onun gücünün kaynağı da sizin muhteşem doğruluktan şaşmayan hâlinizdir.

KRAL

Maudgalya! Yacnasena'nın kayınbiraderi dâhil bütün mahkûmlar serbest bırakılsın.

TEŞRĪFATÇI

Emredersiniz efendim.

(Çıkar.)

KRALİÇE

Cayasena, git ve haremdeki kadınların başı Īrāvātī'ye oğlumun zafer haberini ver.

CAYASENA

Peki efendim.

(Çıkar.)

KRALİÇE

Bir dakika buraya gel.

CAYASENA

(Geri döner.)

Buyurun efendim.

KRALİÇE

(Fısıltıyla.)

Īrāvātī'ye söyle. Aşoka ağacının çiçek açmasıyla ilgilenmesi için Mālavikā'yı atadığım zaman ona vermiş oldu-

ğum sözden Īrāvātī'nin ve soylu ailesinin haberi vardı.
Doğru yoldan çıkmaması için onu ikna et.

CAYASENA

Emredersiniz kraliçem.

(Çıkar ve tekrar girer.)

Haremdeki hanımlar oğlunuzun zaferinden duydukları
mutlulukla bana bir kutu süs eşyası hediye ettiler.

KRALİÇE

Şaşacak ne var? Bu benim için olduğu kadar onlar içinde
bir talih.

CAYASENA

(Fısıltıyla.)

Kraliçem! Ayrıca Īrāvātī şöyle dedi: "Yüce kraliçenin söz-
leri her şeyden üstündür ve vermiş olduğu kararın sonra-
dan değiştirilmesi uygun olmaz."

KRALİÇE

Saygıdeğer hanımefendi, önce alnına yazılı olduğu gibi
saygıdeğer Sumati tarafından kocama eş olması sağlanan
Mālavikā'yı krala vermeyi diliyorum.

PARĪVRACĪKĀ

Onu sadece siz koruyabilirsiniz.

KRALİÇE

(Mālavikā'yı elinden tutar.)

Efendim! Oğlumuzun mutlu haberlerini almışken bu
ödülü kabul etmeniz pek uygun olur.

(Kral sessiz ve utangaç kalır.)

(Kraliçe gülümseyerek.)

Nasıl? Efendim benim isteğimi dikkate almıyor mu?

VIDŪSHAKA

Hanımefendi yeni damatların utanması dünyanın her ye-
rinde âdettendir.

(Kral, Vidūshaka'ya bakar.)

Efendim özel bir sevginin işareti olarak tarafınızdan
Mālavikā'ya verilen kraliçelik unvanını severek kabul
edecek.

KRALİÇE

Kraliçelik ona doğumuyla verilmiş ve bir prenses olarak tabii ki kullanacağı bir unvan.

PARİVRACİKĀ

Öyle değil, öyle değil! Aynı maddeden üretilen herhangi mücevher altınla birleşse bile, eğer cilalanmazsa bir değer taşımaz.

KRALİÇE

(*Hatırlayarak.*)

Saygıdeğer kişi beni bağışlayın. Mutlu bir olay hakkında konuşmaya dalmamıza rağmen yapılması gereken şeyi unutmadım. Cayasena git ve ipek duvağı getir.

CAYASENA

Emredersiniz efendim.

(*Çıkar ve duvakla tekrar girer.*)

Kraliçem buyurun.

KRALİÇE

(*Duvağı Mālavikā'nın başına yerleştirdikten sonra.*)

Kocam artık onu kabul edebilir.

KRAL

Kraliçem. Emrinize karşı çıkamam.

PARİVRACİKĀ

Ah! Onu eş olarak kabul etti.

VIDŪSHAKA

Krala yakışan bir kraliçe.

(*Kraliçe hizmetçilerine bakar.*)

HİZMETÇİLER

(*Mālavikā'nın yanına yaklaştıktan sonra.*)

Çok yaşayın kraliçe!

(*Kraliçe, Parivracikā'ya bakar.*)

PARİVRACİKĀ

Bu sizi şaşırtmasın. Kocalarına âşık olan iyi kadınlar kendilerine rakip olan bir eşe bile hizmet ederler. Çünkü bir nehir yüzlerce dereyi denize götürür.

(*Nipunikā girer.*)

NĪPUNĪKĀ

Çok yaşayın kralım! Hanımım Īrāvātī şu mesajı gönderdi: “Kocamın mutsuzluğunu önemsemeden onun iyiliğine olacağını düşünerek işlediğim suçtan pişmanım. Şimdi amacına ulaşan efendimden sadece himayesi altında olma şerefini diliyorum.”

KRALİÇE

Nipunikā. Kocam onun dileğini kesinlikle kabul edecek.

NĪPUNĪKĀ

Teşekkürler efendim.

PARĪVRACĪKĀ

Kralım gitmeme izin verirseniz, Mādhavasena’ya tebriklerimi sunmak istiyorum.

KRALİÇE

Saygıdeğer hanımefendi! Bizden müsaade istemenize gerek yok.

KRAL

Muhterem hanımefendi! Mektuplarımda ona sizden övgüyle bahsedeceğim.

PARĪVRACĪKĀ

Gösterdiğiniz sevgiye içtenlikle minnettarım.

KRALİÇE

Sizin için başka ne yapabilirim kralım, söyleyin lütfen?

KRAL

Daha başka ne dileyebilirim kraliçem. Her zaman yanımda olun. Böylece ben de daima iyi düşünceler besleyeyim. Bir başka dileğim de tebaam üzerindeki felaketlerin, mesela afetlerin yok olması, onların koruyucusu Agnimitra’yken hiç kimseye bir şey olmaz.

(Herkes çıkar.)

Kaynakça

Bose, Bela, *The Dramas of Kālidāsa*, Kitabistan, Allahabad 1945.

Çağdaş, Kemal, *Kālidāsa'nın Gençlik Eserleri*, AÜ, DTCF Yayınları: 149, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara 1964.

Kale, M. R., *Kālidāsa's Mālavikāgnimitram*, Motilal Banarsidass, Delhi 1999.

Karmarkar, R. D., *Kālidāsa*, Karnatak University, Dharwar 1960.

Kaya, Korhan, *Hint Mitolojisi Sözlüğü*, İmge Kitabevi, Ankara 2003.

Kaya, Korhan, *Sanskrit-Türkçe Sözlük*, İmge Kitabevi, Ankara 2006.

Kulke, Hermann, Rothermund, Dietmar, *Hindistan Tarihi*, çev. M. Günay, İmge Kitabevi, Ankara 2001.

Monier-Williams, Sir M., *A Sanskrit-English Dictionary*, Motilal Banarsidass, Delhi 1995.

Raja, Kunhan, *Kālidāsa*, Andhara University, 1956.

Kālidāsa: MS 4. yüzyılda yaşadığı düşünülen Kālidāsa, klasik Hint edebiyatının en önemli şair ve yazarları arasında yer alır. Hindistan'ın altın çağı olarak bilinen Gupta döneminde yaşamıştır. Hayatı hakkındaki bilgiler anlatılan efsanelere dayanmaktadır. Üçü dram, dördü şiir olmak üzere yedi eseri vardır. Eserlerinin konularını tarih, mitoloji ve dinden almıştır. Mālavikā ve Agnimitra'nın konusu özgün olmakla birlikte oyunda tarihten alınmış gerçek kişiler de yer alır. Bir aşk hikâyesi olan Mālavikā ve Agnimitra muhtemelen yazarın gençlik dönemine ait bir çalışmadır.

H. Derya Can (1967): Ankara Üniversitesi DTCF Hindoloji Anabilim Dalı'ndan mezun oldu. Aynı bölümde yüksek lisans ve doktora yaptı. 1995 yılında Milli Eğitim Bakanlığı bursu alarak 10 ay süreyle Hindistan'a gitti. 2000 yılında Hindistan'da Delhi Sanskrit Üniversitesi, Sahitya Akademisi, Allahabad Üniversitesi'nde incelemeler yaptı. Sanskrit grameri ve Devanagari alfabesiyle ilgili basılmış eserleri vardır. 1992'de araştırma görevlisi olarak başladığı görevine 2009'dan beri doçent olarak devam etmektedir.

KDV dahil fiyatı
10 TL